

- सार्वजनिक सम्पत्तिको अतिक्रमण नगरौं ।
- सार्वजनिक सम्पत्ति स्याहार संहार गरी सार्वजनिक काममा प्रयोग गरौं ।
- सार्वजनिक सम्पत्तिको संरक्षण गर्नु हामी सबैको कर्तव्य हो ।
- सार्वजनिक सम्पत्तिको अतिक्रमण र हानी-नोक्सानी कानूनी रूपमा दण्डनीय हुन्छ ।
- सार्वजनिक सम्पत्तिको अतिक्रमण वा हानी-नोक्सानी हुँदा सम्बन्धित निकायमा जानकारी गराउनु नागरिकको कर्तव्य हो ।

एमालेको संकल्प यात्रा समापन

पाँचथर, मंसिर १५। नेकपा एमालेका अध्यक्ष केपी शर्मा ओलीले आगामी निर्वाचनमा एमालेले एकल बहुमत ल्याउने दावी गरेका छन् ।

नेकपा एमालेले बैतडीबाट शुरु गरेको भुलाघाट-चिवाभञ्ज्याङ समृद्धिका लागि संकल्प यात्राको १७औं दिन पाँचथरको फिदिममा आयोजित समापन समारोहमा सम्बोधन गर्दै अध्यक्ष ओलीले सो दावी गरेका हुन् । आमसभा शुरु हुनुअघि एमाले अध्यक्ष ओलीसहितका नेता तथा कार्यकर्ताहरूको 'यालीले फिदिम बजार परिक्रमा गरेको थियो ।

अध्यक्ष ओलीको जन्म घर तेह्रथुमको आठराई इबाबाट विहान फिदिम पुगेका अध्यक्ष ओलीले पुष्पलाल स्मृति परिषद्को कार्यालय उद्घाटन गरेका थिए । कार्यालय उद्घाटनपछि विभिन्न जातीय भाँकी सहितको 'यालीमा सहभागी हुँदै ओलीले नगर परिक्रमा गरेका थिए ।

सभामा सहभागी हुन गाउँ-गाउँबाट 'याली आएको थियो । 'यालीमा सहभागीहरूले जातीय पहिरेन र पोसाक लगाएका थिए । अधिकांश लिम्बू समुदायको बसोबास रहेको पाँचथरको फिदिममा सहभागी हुन ताप्लेजुङसहित इलाम, भुजा लगायतका जिल्लाबाट समेत नेता कार्यकर्ता सहभागी भएका थिए । यसैबीच विभिन्न पार्टी परिवर्तन गरी पाँच सयभन्दा बढी नेता कार्यकर्ता एमालेमा प्रवेश गरेको बताइएको छ ।

भारतीय आलु भित्रियो, नेपाली आलु सस्तियो

- व्यवसायिक आलु खेतीमा युवाको आकर्षण
- अधिकारी दाजुभाइले फलाए २० लाखको आलु

सुरेन्द्र भण्डारी

सुरेन्द्र, मंसिर ३०। कनकाई-४ का भीमप्रसाद अधिकारी र तीर्थ अधिकारीले ६ विगाह क्षेत्रफलमा व्यवसायिक आलु खेती गरेका छन् ।

अधिकारी दाजुभाइले भारतको किसानगञ्ज जिल्ला दिघलबैक निवासी रवीन्द्र हकसंग साभेदारी गर्दै शिवसताक्षी-१०मा आलु खेती गरेका हुन् । दुई महिना अघि कुफ्री सिन्दुरी नामक आलु लगाएका अधिकारी दाजुभाइ अहिले आलु खन्न र विक्री गर्न व्यस्त छन् । तर, भारतमा उत्पादित आलु नेपालमा भित्रिएसँगै बजार अभावले सस्तो मूल्यमा आलु विक्री गर्न बाध्य भएको भीमप्रसादले बताए । करिब १००० क्वीन्टल आलु उत्पादन गर्ने लक्ष्यसहित आफूहरूले खेती गरेको भए पनि यो वर्ष आठ सय क्वीन्टल आलु विक्री गर्न सकिने तीर्थ अधिकारीको भनाइ छ ।

हुन त अधिकारी दाजुभाइले यसअघिका वर्ष पनि कनकाई र शिवसताक्षी नगरपालिकामा व्यवसायिक आलु खेती गर्दै आएका थिए । गतवर्ष दुई विगाह क्षेत्रफलमा आलु खेती गरेका उनीहरूले आलु खेतीबाट राम्रो मुनाफा गरेसँगै यो वर्ष ६ विगाह क्षेत्रफलमा आलु लगाएका हुन् ।

भण्डै १४ विगाह जमिन लिजमा लिएर अर्थानिक र व्यवसायिक आलु उत्पादनमा लागेका अधिकारी दाजुभाइले भारतीय नागरिकसंग साभेदारीमा आलु खेती गरेका हुन् । नेपाली बजारमा आलुको बीज नपाइने भएसँगै अधिकारी दाजुभाइले भारतीय नागरिक हकको

सहयोग लिँदै भारतको पटनाबाट ५० क्वीन्टल आलुको बीज फिकाएर आलु खेती शुरु गरेका थिए ।

दुई महिना अघि रोपिएको आलु अहिले खन्न शुरु गरिएको र खन्दाखन्दै चारसय बोरा आलु विक्री गरिसकिएको भीमप्रसादको भनाइ छ । आज पनि आलु खन्नका लागि ३०/३५ जना मजदुर लगाएका छौं- अधिकारीले भने- 'आज मात्रै ५० बोरा आलु तयार हुन्छ ।' शुरुमा आलु हामीले बजारमा निकाल्दा प्रतिकेजी ५० रुपैयाँका दरले विक्री गर्दै आएपनि अहिले भारतमा उत्पादित आलु नेपाल भित्रिएसँगै आलुको भाउ घट्यो- भीमप्रसादले भने- 'बजारको सुनिश्चितता नहुँदा हामी जस्ता नेपाली किसानसँगै मारमा पर्छौं ।'

आलु नेपालको चौथो खाद्य बाली हो । तर, नेपाल आलुमा पनि आर्मानिभर छैन- अधिकारीले भने- भारतीय आलु नेपाल भित्रिएसँगै हामी किसानले उत्पादन गरेको आलुको भाउ सस्तो हुन्छ । अनि खेती गर्न को रुचाउँछ ? आलुको बीज खरिद गर्दा नै महँगो मूल्य पर्न जान्छ, यहाँ सिञ्चाईका लागि पनि पर्याप्त सुविधा छैन । डिप

वोरिड र मोटरको सहायताले सिञ्चाई गर्नु पर्छ, जसकारण आलुको भाउ पनि महँगो पर्छ ।

सरकारले आलुको बीजसहित सिञ्चाईमा सहजता उपलब्ध गराउने हो भने पर्याप्त आलु उत्पादन गर्न सकिने रहेछ- अधिकारीले भने- हामीले ६ विगाह क्षेत्रफलमा आलु खेती गर्दा १० लाख रुपैयाँ लागानी गरेका छौं । यसबाट हामीले कम्तीमा २० लाख रुपैयाँको हाराहारीमा आम्दानी गर्छौं । तर, भारतीय आलु नेपालमा आयात भएसँगै आलुको बजार मूल्य घट्दा हामीलाई केही घाटा हुन्छ, तर आलु खेतीमा साँवा नै नोक्सान हुने गरी घाटा चाहिँ हुँदैन ।

दुई महिनामा दोब्बर आम्दानी

कृषि पेशामा भाँच्य नदेखेर दैनिक सयौं युवा वैदेशिक रोजगारका लागि अहिले पनि खाडी लगायतका मुलुकमा गइरहेका छन् ।

कृषि कर्म गर्नेले पनि भने जस्तो आम्दानी गर्न नसकेको भन्दै मन खिन्न बनाउँछन् । तर, सुरेन्द्रका अधिकारी दाजुभाइले दुई महिना अघि थालेको

व्यवसायिक आलु खेतीबाट लगानीको दोब्बर आम्दानी गर्न सकिने बताएका छन् । आलु खेतीका लागि १० लाख खर्च गरेका अधिकारी दाजुभाइले खर्च कटाएर दुई महिनामा नै कम्तीमा १० लाख रुपैयाँ आम्दानी गर्ने बताए । आलु रोपेको १६ दिनमा नै फल निकाल्न मिल्ने कुफ्री सिन्दुरी प्रजातिको आलु रोपेका अधिकारी दाजुभाइ अहिले आलु खन्दै विक्री गर्न व्यस्त छन् । तीन भागको एक भाग आलु खनेर विक्री गर्दै भण्डै साँवा रकम निस्किएपछि अब मजदुर ज्याला र नाफाको हिसावमा उनीहरू पुगेका छन् । करिब १४ विगाह जमिन मध्ये अन्य जमिनमा अधिकारी दाजुभाइले तोरी, मकै, बदाम, सुठुनी, टमाटरलगायतका नगदेबाली लगाएका छन् । जसबाट पनि मनरय आम्दानी लिन सकिने उनीहरूले अपेक्षा गरेका छन् ।

कनकाईका युवा व्यवसायी लीला चिमरियासहितका केही युवाको जमिन लिजमा लिएर व्यवसायिक खेती गरेका अधिकारी दाजुभाइले पहिलो वर्ष नै मनरय आम्दानी गर्न लागेका हुन् । आलुले उचित मूल्य पाउने हो भने अधिकारी दाजुभाइले खेती शुरु गरेको दुई महिनामा नै नेपालमा नै बसेर सोचेभन्दा राम्रो आम्दानी गर्न लागेका हुन् ।

बीज भित्र्याउन फलेला

नेपालमा आलुको बीज नपाए पनि गुणस्तरीय बीजको खोजीमा भारत जानुपरेको भीमप्रसाद बताउँछन् । पटनामा आलुको बीज खरिद गरेसँगै ५० क्वीन्टल आलुको बीज, किसानगञ्जसम्म आयो- अधिकारीले भने- आलुको भन्सार नहुनेरहेछ, त्यसपछि हाम्रा दुःखका दिन शुरु भए । शुरुमा हामी आलुको भन्सार गर्न मेची भन्सार कार्यालय काँकराभिट्टा गयौं, काँकराभिट्टाले आलुको भन्सार नहुने भन्दै हामीलाई फर्कायो- उनले भने- 'त्यसपछि काठमाडौंको क्वारेन्टिनमा पठाएर त्यसको प्रक्रिया पूरा गर्न फण्डे १५ दिन लाग्ने र ५० क्वीन्टल आलु ल्याउन ५७ हजार रुपैयाँ राजश्व लाग्ने बताएपछि हामी निराश

(बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

इन्टरपोलबाट रेड नोटिस जारी भएका उपाध्याय युएईबाट पक्राउ

काठमाडौं, मंसिर ३०। ठगी मुद्दामा इन्टरपोलबाट रेड नोटिस जारी भई फरार रहेका सलाली साविक जानकीनगर गाविस-७का कोमलराज उपाध्याय पक्राउ परेका छन् ।

एनसीवी अड्डाको समन्वयमा दुबईको युएईमा पक्राउ परेका उनलाई सम्बन्धित मुद्दामा कारवाही गर्न गराउने प्रयोजनार्थ शुक्रबार नेपाल फिर्ता ल्याइएको छ ।

उपाध्याय समेत सञ्चालक रहेको टिनेट्टा म्यानेजमेन्ट कन्सल्टेन्सी, खालिद विन अल वाबिद रोड, अलरफा दुबईले युएईस्थित दुबईमा आर्म्स गार्ड, डीपीएस सेक्टरमा आकर्षक तलब र सुविधासहितको

रोजगारी दिने प्रलोभन देखाई भिजिट भिसा मार्फत दुबई बोलाएको, रोजगारीको लागि भन्दै आफूहरूबाट रकम लिएको तर भने बमोजिम रोजगारीमा नलगाई ठगी गरेको भन्दै ५१ जना पीडितहरूले उनीविरुद्ध जाहेरी दरखास्त दिएका थिए ।

प्रतिवादीहरूविरुद्ध नेपाल प्रहरी प्रधान कार्यालय केन्द्रीय अनुसन्धान ब्यूरोमा ठगी सम्बन्धी कसुरमा मुद्दा दर्ता भई अन्तर्राष्ट्रियस्तरमा खोजतलास एवम् पक्राउको लागि इन्टरपोल शाखाको अनुरोधमा इन्टरपोल महासचिवालयबाट २०७९ वैशाख २७ गते रेड नोटिस जारी भएको थियो ।

९ जना बन्दकर्ता पक्राउ

विराटनगर, मंसिर ३०। कोशी प्रदेशको सुनसरी र भुजाबाट नौ जना बन्दकर्ताहरू पक्राउ परेका छन् । यातायात बन्द गर्दै हिँड्ने पहिचानवादी समूहका नौ जना बन्दकर्ताहरूलाई प्रहरीले पक्राउ गरेको हो ।

धरानमा बन्द गराउँदै हिँड्ने राष्ट्रिय जनमुक्ति पार्टी (सुनसरी सचिव) संघर्ष समिति सचिवालय सदस्य सिवहाङ राई, जसपा धरान-१५ अध्यक्ष हरि राई, जसपा युवा संघ सुनसरी अध्यक्ष करुण राई, जसपा धरान सह-सचिव सुमन शेम्जोङ लिम्बू र किराँत राई यायोख्खा सुनसरी सह-सचिव शम्भु राई धरानबाट पक्राउ परेका हुन् ।

यसैगरी भुजाको कमल गाउँपालिका-३ केर्खामा यातायात बन्द गर्न खोज्ने संघीय लोकतान्त्रिक मञ्च नेपालमा आबद्ध इलाम चुलाचुलीका ध्रुव लावती, शिवसताक्षी नगरपालिका-६ का लिम्बुवान कार्यकर्ता उदयशिशु लिम्बू, नेपाल तामाङ घेदुङ संघ प्रदेश सदस्य जसकुमार तामाङ र संघीय लिम्बुवान चुलाचुली अध्यक्ष नरेन्द्र लिम्बू भुजाबाट पक्राउ परेका हुन् ।

क्यान्सरपीडित कुसुमलाई सहयोग

भापा, मंसिर ३०। भापाको बितामोड-५की एकल महिला कुसुम आले मगरलाई पाठेघरमा क्यान्सर भएपछि स्थानीय व्यापारीहरूले एक लाख २३ हजार ३ सय ४५ रुपैयाँ आर्थिक सहयोग गरेका छन् ।

उपचारका लागि खर्च अभावमा रहेकी ४६ वर्षीया मगरलाई बितामोड उद्योग वाणिज्य संघका वरिष्ठ उपाध्यक्ष राजु न्यौपाने, शितल मिनी मार्केटका कुमार निरौलासहितको टोलीले रकम सङ्कलन गरी शनिवार हस्तान्तरण गरेको हो ।

मिनी मार्केटमा आयोजित कार्यक्रमकाबीच उनलाई उपचारका लागि सहयोग रकम प्रदान गरिएको थियो । सामान्य चिया पसल सञ्चालन गर्दै आएका मगरलाई क्यान्सर जस्तो प्राणघातक रोग लागेपछि उपचारमा आर्थिक अभाव सुजना भएको थियो । मगरलाई व्यवसायीहरूबाट सङ्कलित ७६ हजार तीन सय ४५ रुपैयाँ र

वीएण्डसी अस्पतालमा रहेको फार्मसीमार्फत ४७ हजार रुपैयाँ सहयोग गरिएको हो ।

मगरको स्वास्थ्यमा गतभदौ महिनादेखि समस्या देखिएको थियो । शुरुमा रगत बग्ने समस्या देखियो- मगरले भनिन्- एक महिना अघि स्वास्थ्य परीक्षण गर्दा पाठेघरमा क्यान्सर भएको पत्ता लाग्यो । आफूसँग उपचारका लागि रकम नभएको र

उपचारका लागि फण्डे ५ लाख रुपैयाँ लाग्ने भएपछि सबैसँग आर्थिक सहयोगका लागि अपिल गरेकी हुँ- मगरले भनिन्- नवील वैकमा रहेको मेरो खाता नम्बर १८९१००७५००३१५ मा सहयोग गरिदिन म सबैलाई आग्रह गर्छु । मगरका एक छोरा र एक छोरी रहेका छन् । मगरका श्रीमानको केही वर्ष अघि निधन भएको बताइएको छ ।

विनिता बाहल

इन्डियन आइडलको मञ्चमा आजसम्म यति मनैदेखि कसैले गाएको देखेकी छैन । मैले तिम्रो स्वरमा ईश्वर देख्न पाएँ । त्यसका लागि यो मञ्च धन्य छ । हामी धन्य भयौं- अडिसन राउन्डमा मेनुका पौडेलले गाएको सुनेपछि निर्णायकमध्येकी एक भारतीय गायिका श्रेया घोषालको प्रतिक्रिया थियो ।

घोषालले प्रतिस्पर्धीबाट आएको त्यो तहको गायन प्रस्तुतिका लागि आफू तयार नै नरहेको पनि बताइन् । ओ पालनहारे तुमहारे विना हामरा कौनो नहीं बोलको गीत मेनुकाले गाइरहेदा निर्णायक श्रेया मात्रै होइन विशाल ददलानीको आँखाबाट बर्बरी आँशु फरे ।

मेनुकाले गीत गाइसकेपछि कार्यक्रममा एकछिन

सन्नाटा छायो । निर्णायकहरू केही बेर निशब्द भए । म सङ्गीतलाई पूजा गर्छु, त्यो सङ्गीत तिम्रो है- मेनुकाको गायनपछि ददलानीले आफूलाई सङ्गीतसंग माफी माग्नुपर्छ भन्ने लागेको बताए ।

आज पछि मैले जुन सङ्गीत बनाउँछु, त्यो तिम्रो कारणले फरक हुनेछ । मेनुकाले आफूलाई ददलानीको सङ्गीत संयोजनमा गाउन मन लागेको बताइन् । जवाफमा ददलानीले मेरो भाग्यमा रहेछ भने त्यो पक्का हुन्छ भने । अनेकौं चर्चित गीत गाएर मेलेडी किडका संज्ञा पाएका कुमार सानुले मेनुकाबारे भने- अरू गायकको जिवन्दीमा सङ्गीत आउँछ । तर, तिमिले सङ्गीतमा जीवन ल्याइदियो ।

जन्मजात दुष्टिदहीन मेनुकाले सुनेको भरमा सङ्गीत सिकेकी हुन् । उनले कार्यक्रममा तीनै जना निर्णायकबाट

पाएको यो तहको प्रशंसा प्रतिस्पर्धका आखिरी दिनहरूमा नभई अडिसन राउण्डमा हो ।

हुन त अहिले उनी केवल उत्कृष्ट १२ मा मात्रै पुगेकी हुन् । तर नेपाल र भारतका सङ्गीतपारखी माफ उनी परिचित नाम बनिसकेकी छन् ।

लता मङ्गेशकरसँग तुलना

कार्यक्रममा घोषाल, ददलानी र कुमार सानुबाट मात्रै होइन गायनमा प्रशिद्ध अनुराधा पौडवाल, साधना सरगम, कविता कृष्णमूर्ति, ऋचा शर्मा जस्ता गायिकाहरू, लता मङ्गेशकर र आशा भोसलेले गाएका कैयौं गीतमा सङ्गीत भरेका सङ्गीतकार कल्याणजी र गायक नीतिनकुमेश, चर्लचित्र निर्देशक महेश भट्ट, कलाकार रणवीर कपुर, रश्मिका मन्डाना लगायतबाट प्रशंसा पाएकी छन् ।

माथुरको जन्म शताब्दिको उत्सव मनाइएको

कार्यक्रममा अतिथिका रूपमा उनका छोरा नीतिनकुमेश आएका दिन मेनुकाले माथुरको चर्चितमध्येको चर्चित 'एक प्यारका नगमा है मौजुकी रबानी है' गीत गाइन् ।

मेनुकाले गीत गाइरहेदा नीतिनकुमेशले आफूले पनि अन्तममा गीत गाएर मेनुकालाई साथ दिएर गीत सकिँएपछि अन्त्यमा उनले मेनुकालाई प्रतिक्रिया दिँदै भने- 'तिमीले धेरै धेरै राम्रो गायो । मलाई लाग्छ आज मेरो बुबाको आत्मा तिम्रीलाई धेरै आशिर्वाद दिइरहेको छ ।'

विगतका कार्यक्रममा जस्तै श्रेया घोषालले यो कार्यक्रममा पनि मेनुकाको स्वरको तारिफ गरिन् । हामीले यो गीत मुकेशजी र लताजी(लता मङ्गेशकर)को स्वरमा सुनेका थियौं । तिमिले आफ्नो आवाजले यो गीतमा आज चार चाँद लगाइदियो । यो तिम्रो जादु हो- घोषालले

(बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

प्रज्वला अपाङ्ग तथा महिलाको २१औँ सभा

अर्जुनधारा, मंसिर ३०। भापाको अर्जुनधारा-न्स्थित प्रज्वला अपाङ्ग तथा महिला बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था लिमिटेडको २१औँ वार्षिक साधारणसभा शनिवार सम्पन्न भएको छ।

अर्जुनधारा-र्स्थित अर्जुनधारा जलेश्वर धामको सभाहलमा सञ्चालक समितिका अध्यक्ष डिल्ली घोसाईंको अध्यक्षतामा आयोजित उक्त सभाको प्रमुख अतिथि अर्जुनधारा नगरपालिका सामाजिक विकास शाखा प्रमुख राजविषम खड्काले उद्घाटन गरेका थिए ।

सभामा अध्यक्ष घोसाईंले संस्थाको गत

आर्थिक वर्ष ०७९/०८०को वार्षिक प्रगत प्रतिवेदन, लेखा समितिका संयोजक ठाकुरीसंह गुरुडले लेखा समितिको प्रतिवेदन र चालू आर्थिक वर्ष ०८०/०८१को प्रस्तावित आय-व्यय विवरण व्यवस्थापक तुलसा कुँवरले प्रस्तुत गरेका थिए ।

प्रस्तुत प्रतिवेदनमा संस्थाको जम्मा शेयरपुंजी ९० लाख ७७ हजार एक सय रुपैयाँ, जगेडा कोषमा ४४ लाख ५४ हजार चार सय छ रुपैयाँ २६ पैसा, अन्य कोषमा ४४ लाख ६८ हजार एक सय ७७ रुपैयाँ ३७ पैसा, निक्षेप दुई करोड ४७ लाख ६७ हजार २७ रुपैयाँ दुई पैसा, कर्जा लगानी चार करोड ७२ लाख २१ हजार

एक सय ३३ रुपैयाँ उल्लेख गरिएको छ।

सोही सभामा ज्येष्ठ शेयर सदस्य देवका भण्डारी, असल ऋणी दुर्गादेवी विष्ट, असल वचतकर्ता टीकामाया मैनाली, उत्कृष्ट वचत तथा ऋणतर्फ धनमाया ढुंगाना, उत्कृष्ट बालवचतकर्ताहरु आकृति तोषनीवाल, दिप्सन पौडेल र महेश भुजेललाई सम्मान गरिएको थियो। उपाध्यक्ष रञ्जना कार्कीले स्वागत गरेको सभामा अर्जुनधारा जलेश्वर धामका मूलअचक्र अग्निप्रसाद सिग्देलकागायतले शुभकामना मन्तव्य व्यक्त गरेका थिए । उक्त सभाको सञ्चालन व्यवस्थापक कुँवरले गरेकी थिइन् ।

मेनुका ...

भनिन् । त्यस्तै अर्को दिन लता मङ्गेशकरले नै गाएको ‘चन्दन सा वदन चञ्चल चितवन धिरे से तेरा ए मुस्कान’ बोलको गीत गाउँदा कार्यक्रममा उपस्थित उक्त गीतका सङ्गीतकार कल्याणजीले मेनुकालाई लता मङ्गेशकरसँग जोडेर प्रतिक्रिया दिए ।

मेनुकाजी, यति सही गाउनुभयो तपाईंले, कसैको देन नभई यो सम्भव छैन । लताजीसंग जस्तो आशिर्वाद थियो यस्तो लावदैछ तपाईंसँग पनि छ । तपाईंसँग ईश्वर खुसी छन् । लताजीले पनि यसैगरी शब्दसँग खेल्नुहुन्थ्यो सधैँ। लताजीलाई तपाईंले भेटेको भाए आज उहाँ नैकति खुसी हुनुहुन्थ्यो होला । भगवानले रक्षा गर्नुन्- कल्याणजीले मेनुकालाई भने ।

कल्याणजीले मेनुकालाई अहिले जस्तो प्रतिक्रिया दिए कुनै बेला बलिउडका प्रसिद्ध निर्देशकमध्ये एक यश चोपडाले पनि लता मङ्गेशकरलाई लगाभग त्यसैगरी भनेका पाइन्छ। सन् २००४मा उनले मङ्गेशकरवारे लेखेका थिए- मैले उनको आवाजमा भगवानको आशीर्वाद देखें । उक्त कार्यक्रममा सँगै आएका अर्का अतिथिले मेनुकाको स्वर सुनिसकेपछि उनका लागि संगीतकारले गीत बनाउने दाबी गरे ।

यो गीत जस्तै मेनुकाले लता मङ्गेशकर, आशा भोसले, अनुराधा पौडवाल, अन्का यानिनकजस्ता गायिकाहरूका सदाबहार चर्चित गीतहरू र भजनहरू नै कार्यक्रममा गाउँदै आएका छन्। मेनुकाले सत्यम् शिवम् सुन्दरम् गीत गाइसकेपछि घोषालले पनि भनेकी थिइन्- ‘तिम्रो स्वर नै सत्यम् शिवम् सुन्दरम्’ छ।

निर्णायक ददलानीले त्यही कार्यक्रममा मेनुकाको स्वरमाथि प्रतिक्रिया जनाउन सक्ने औकात आफूसँग साँच्चै नभएको बताएका थिए। मेनुकाले इण्डियन आइडलको मञ्चमा जस्तो प्रतिक्रिया पाएकी छन्, नेपालका धेरै स्थापित गायकगायिका तथा सङ्गीतकारका लागि लोभ्याउने खालको छ।

जसको गीत एकान्तमा बसेर अभ्यास गर्थिन्, तिनै गायिकाहरूसँग मेनुकाले मञ्चमा गाउने मौका पनि पाएकी छन् । सङ्गीतप्रति जीवन समर्पित गर्ने जो कसैले कल्पनासकै गर्नसक्ने त्यस्तो कुरा मेनुकाले यथार्थमा भोग्न पाएकी छन् । मानिसहरूले उनी अहिले इण्डियन आइडल पुगेको देखेका छन् । उनले मौन रहेर एकान्तमा वर्षौंदेखि गदै आएको साधना भने निकै कमलाई थाहा होला । उनले भोगिरहेको जीवन नेपाल र भारतका सङ्गीत पारखीका लागि लोभलाग्दो देखिए पनि त्यहाँसम्म पुग्न मेनुकाले गरेको सघर्ष जो कसैले गर्न नसक्ने उनलाई नजिकबाट चिन्नेहरू बताउँछन् ।

गायनको चल्को

भापाको हृन्दिवारीमा सामान्य परिवारमा जन्मिएकी मेनुका जन्मजात दृष्टिविहीन हुन् । उनका आमाबुवा र दुई बहिनीहरू छन् । सामान्य आर्थिक अवस्थाका कारण उनका बुवा वर्षौँ अघि कमाइ गर्न मलेशिया गएका थिए । अहिले पनि उतै छन् ।

इन्डियन आइडलको एउटा कार्यक्रममा मेनुकाको ठूलो इच्छा आफ्नो बुवालाई घर फर्काउनका लागि आफू सक्षम बन्नु रहेको बताएकी थिइन् । हुन त उक्त कार्यक्रममा मेनुकाले नै आफ्नी एउटी बहिनीको विवाह गराएको र अर्की बहिनीलाई पढाइरहेको भन्ने कुरा खुलेको थियो ।

२५ वर्षमा परिवारको जिम्मेवारी सम्हाल्न थालिसकेकी मेनुका जन्मिँदा नै आँखा नदेख्ने भएर जन्मिए पनि उनको आँखाको उपचारका लागि आमाबुवाले आफूले सकेको सबै उपचार खोजे । केही सिप नचलेपछि आमाबुवाले उनलाई भाफाकै गरामनी भन्ने ठाउँमा रहेको दुर्गा माध्यमिक विद्यालयको होस्टलमा राखिदिए । जहाँ अन्य दृष्टिविहीनहरू पनि थिए ।

मेनुकाको सङ्गीतसँगको पहिलो परिचय त्यहीं भयो। जब हार्मोनियमको सङ्गीत सुनिन् उनी तत्कालै आकर्षित भइन् । इण्डियन आइडलको मञ्चमा उनले भनेकी छन्- मलाई त्यही बेला लागेको थियो, जिन्दगीमा केही बन्नु छ भने गायिका नै बन्नुछ ।

मेनुकाले होस्टलमा हार्मोनियम मात्रै होइन सङ्गीत सिकाउने गुरु अनिल फागो र आफूजस्तै सङ्गीत सिकने हुटहुटी आएका साथी उज्ज्वल सागर पनि भेटिन् ।

मेनुकालाई आमाबुवा र बहिनीहरूपछि सम्भवत सबैभन्दा बढी नजिकबाट चिन्ने आफू नै भएको उज्ज्वल दाबी गरेर भन्छन् । उनले मेनुकाले आज भोगिरहेको सफलताको दिनमात्रै देखेका छैनन् वर्षौंदेखि एकान्तमा उनले गरेको सङ्गीत साधनाको साक्षी पनि बनेका छन् । सङ्गीत क्षेत्रका हस्तशिल्पको आफ्नो चेलीवारे गरेको तारिफ सुनेर प्रफुल्ल हुने गुरु अनिल फागोले मेनुकामा सङ्गीत प्रतिको समर्पण र दृढता सानैदेखि देखेका थिए ।

मेनुकाले इण्डियन आइडलमा भाग लिन जान्छु भन्ने धोका पहिल्यैदेखि राखेकी थिइन्- फागो भन्छन् । नानी असाध्यै मेहेनती थिइन् । सङ्गीतमा समर्पित थिइन् । उज्ज्वलका अनुसार मेनुकालाई सानैदेखि भजनमा रुची

थियो । उनलाई करिव तीनहजार भजनहरू कण्ठस्थ आउने उज्ज्वल बताउँछन् । पुराणहरूमा भजन गाउन जान्थिन् । क्लासिकल म्युजिक पनि गाउँथिन्- उज्ज्वल भन्छन् । मेनुकाले गरामुनीस्थित होस्टेलमै बस्दा भारतको अलाहाबादमा रहेको प्रयाग संगीत लिमिटेबाट संगीतमा डिप्लोमा गरिन् । त्यहाँको आब्रह्ता लिएर भाफामै बसेर सङ्गीत पढ्ने व्यवस्था फागोले नै मिलाइदिएको उज्ज्वल बताउँछन् ।

तेस्रो वर्षको जाँच अलाहावादबाट सक्दा स्कुले १० कक्षाको परीक्षा पनि सकियो । संगीतमा तीन वर्षको डिप्लोमासँगै मेनुकाले कक्षा १० को पढाइ पूरा गरिन् । सानैदेखि सङ्गीतमा आफ्ना पंखेटा फिजानं चाहेकी मेनुकालाई त्यसपछि भने काठमाडौँ जानुपर्छ भन्ने लाग्यो ।

आँखा नदेखुले मेनुकालाई अगाडि बढ्न कहिल्यै रोकेन
भापापमा हुँदै काठमाडौँमा रहेका कतिपय सङ्गीतकारहरूसँग मेनुकाले आफ्नो परिचय बढाइसकेकी थिइन् । १५/१६ वर्ष हुँदै उनी आफ्नै सङ्गीतकारहरूको सम्पर्क नम्बर खोज्थिन् र फोनबाटै कुरा गरेर भेट्ने इच्छा व्यक्त गर्थिन् । काठमाडौँ आएपछि उनी जो जो सङ्गीतकार वा गायकलाई भेट्न जान्थिन् उनीहरू मेनुका दृष्टिविहीन हुन् भन्ने थाहा पाएर चकित पर्थे । अर्थात् मेनुका फोनबाट सम्पर्क गर्दा कसैलाई पनि आफू दृष्टिविहीन भएको खुलाउँदैन थिइन्। उनी दृष्टिविहीनलाई अरूको सहारा चाहिन्छ वा त्यो कमजोरी हो भन्ने विचार नै ठिक मान्दिन् ।

गुरु अनिल फागो भन्छन्- दृष्टिविहीन भएका कारण कसैले बाटोमा मागिरहेको छ भन्ने थाहा पाउँदा उनी रिसाउँथिन् । आफ्नै गरेर पो खानुपर्छ, मागेर पनि खाने हो भन्थिन् । अहिले इन्डियन आइडलको मञ्चमा पनि मेनुकाले आफूले गीत गाउनेबाहेक खाना पकाउने, किनमेल गर्ने, एकैले यात्रा गर्ने सबै काम आफैंले गर्ने गरेको बताइन् ।

सङ्गीतकार कल्याणजी कार्यक्रममा आएको बेला आफैंले बनाएको भन्दै मेनुकाले खीर ल्याएकी थिइन् । त्यस अगाडिको कार्यक्रममा उनले निर्णायकलाई आफैंले किनेको भनेर उपहार पनि ल्याइदिएकी थिइन् । उनले कुनै अन्तर्वार्तामा भनेकी पनि छिन्- मैले वालापनदेखि नै यो कुरा सिकेकी छु कि मानिसले सबैकुरा आफ्नै गर्नुपर्छ । मेनुकाको गायनबाटै सङ्गीतप्रतिको उनको सङ्घ्य र समर्पण देखा सपेका निर्णायकले उनका बारे सुनेपछि ताली बजाएर सम्पर्न गरे । निर्णायक घोषालले त भनिन् पनि, मेनुका तिमीले के गर्न सक्नेी ? सबै गर्न सक्छौँ र हामी सबैले भन्दा राम्रो गर्न सक्छौँ ।

देख्न सक्नेहरू जस्तो रङ्ग वा आकृतिसँग उनी परिचित छैनन् । उनले केवल गीत, सङ्गीत र सुर सुनेर गाउन सकिन् । उनमा सङ्गीतको सही नजर भएको सन् १९९० को द्पाककी चर्चित गायिका अनुराधा पौडवाल बताउँछिन् । मेनुकाले गाएको सुनेर चर्चित निर्देशक महेश भट्टको कार्यक्रममै मानिसको एउटा आँखा मनमा हुने भन्दै त्यसैबाट मेनुकाले दुनियाँ देखेको बताए ।

उनी उपस्थित कार्यक्रममा मेनुकाले गलेमा आज चाँद निकला र तुम इतना जो मुस्कुरा रहे हो बोलका दुईवटा गीत सुनिसकेपछि मञ्चमै पुगेर आफ्नो परिचय गराउँदै भट्टले मेनुकालाई भने- एउटा आँखा मनमा हुन्छ, जसबाट तिमी दुनियाँ हेच्छौँ । तिमीले जुन चन्द्रमा देखायौ त्यो चन्द्रमा त मैले कहिल्यै देखेकै थिइँन ।

उक्त कार्यक्रममा महेश भट्ट खुब भावुक बनेका थिए। त्यसैगरी अर्को कार्यक्रममा मेनुकाको गीत सुनेर भावुक बनिन्- गायिका साधना सरगम। उनले पनि मञ्चमै पुगेर निर्देशक भट्टले जस्तै मेनुकालाई अङ्गालो मारेर भनिन्- तिमीमा परमात्माको कृपा छ। त्यसैले तिमी हृदयबाटै उठाउँछौ । इथसैले सबैको हृदयसम्म तिम्रो आवाज पुग्छ । र, तिमी सबैको दिलमा वसिसक्यौ ।

मेनुकाले कार्यक्रमका निर्णायक र अतिथिहरू नै चकित हुने गरी गीत गाइरहेकी छन् नबन्ने कुरा उनका निकट साथी उज्ज्वल सागरलाई अनौठो लाग्दैन । उज्ज्वल आफू पनि जन्मजात दृष्टिविहीन हुन् । उज्ज्वल र मेनुका सानैदेखि होस्टलमा सँगै बसेर सङ्गीत सिकेका कारण उनीहरू अहिले पनि एकअर्काबीच घण्टीसम्म सङ्गीतबारे छलफल गर्छन् । एकले अर्कालाई तँ भनेर सम्बोधन गर्ने उनीहरूको मित्रताको कथा लोभलाग्दो र प्रेरणादायी लाग्छ । इण्डियन आइडलमा जानकै लागि मेनुकाले कुनै तहको मेहेनत गरिन् भन्नेबारे सबैभन्दा जानकार सम्भवतः उज्ज्वल नै छन् । इन्डियन आइडलमा जान भनेर उसले (मेनुका) १२०० वटा जति हिन्दी गीत कण्ठ गरी होला । उद्दू भापा पनि अनलाइनबाट सिक- उज्ज्वल भन्छन् । सङ्गीतमा मेनुकाको बलियो र कमजोर पक्ष आफूलाई जति अरू कसैलाई थाहा नभएको दावी उज्ज्वल गर्छन् ।

गरामनीमा होस्टलमा बस्दादेखि नै उनीहरू विहानै उठेर कम्तीमा दुई घण्टा र साँफ स्कूलपछि दुई घण्टा रियाज गर्थे । उज्ज्वलका अनुसार मेनुकाले नेपाल आइडल र सारेगमपमा भाग लिएपछि इण्डियन आइडलमा जानका लागि दिलोज्यान दिएर तयारी गरेकी थिइन् ।

उसले दिनमा ६/७ घन्टा रियाज गर्छे, जुन सामान्यतया गर्न एकदमै गाह्रो हुन्छ- उज्ज्वल भन्छन्- हामी स्कुलमा सङ्गीत सिक्दा देखिनै विहान ४ बजे उठेर रियाज गर्थ्यौँ र बेल्का पनि अनिबार्य गर्थ्यौँ । अहिले इन्डियन आइडलमा भाग लिइरहँदा मेनुका मुम्बईमा छिन्, उज्ज्वल मध्यबानेश्वरमा बस्छन् । तर, उनीहरूबीच निरन्तर संवाद हुने उज्ज्वलले बताए । मेनुका प्रत्येक नयाँ कार्यक्रमका लागि गीतको सूची दिँदा उज्ज्वलसँगै मद्दत लिन्छन् । उसले कहाँ विगाछे वा कुन गीत राम्रो गाउन सक्छे भन्ने मलाई थाहा छ- उज्ज्वल भन्छन् । स्कुलदेखि नै मेनुकाले गाउने हरेकजसो गीतमा उज्ज्वल तबला बजाइदिन्थे । एउटा समय त यस्तो आयो मेनुकाका लागि तबला बजाउँदै बजाउँदै आफूले गाउन सिक्न पाइँन भन्ने लागेपछि उज्ज्वलले मेनुकालाई तबला बजाउन पनि लगाए । तर, मेनुका गाउनमै तलिन रहेको उज्ज्वल बताउँछन् ।

अहिले इण्डियन आइडलमा भाग लिइरहँदा पनि उनैले अतिथि अनुसार मेनुकालाई आफूले गीत पनि सुभाइदिने गरेको बताउँछन् । उनले सुफाएका कतिपय गीत छानिएको पनि उनले बताए । निर्देशक महेश भट्ट कार्यक्रममा आउँदाको उदाहरण दिँदै उनले भने- तलाई गलीमा आउ चाँद निकला’ गीत गाउन दिन सक्छन् उनीहरूले । नभन्दै मेनुकाले गाइन् पनि त्यही गीत जुन गीत सुनेर भट्ट एकदमै भावुक बने ।

उनका अनुसार सुरुमा सिफारिस गरेका ३०मध्ये ६ वटा गीत मेनुकालाई इन्डियन आइडलमा गाउन दिइएको थियो। सङ्गीतमै आफूलाई निखाडै लगाका उज्ज्वल नेपाली गीत गाउने, लेख्ने र सङ्गीत भन्ने काम गर्छन् । मेनुकाले भारतमा आफ्नो परिचय विस्तार गरिरहँदा उज्ज्वलले नेपालमा आफूलाई स्थापित गर्दै लगाेका छन् ।

११ औँ खड्गो

आफ्नै गीत लेख्ने गाउने र सङ्गीत भन्ने उज्ज्वल सागर मेनुकाको सानैदेखिका साथी हुन् । मेनुकाको विगत हेर्ने हो भने उनलाई ११औँ नम्बर नफापेको उज्ज्वलको भनाइ छ ।

असल साथीको भूमिका निभाउँदै उनले मेनुकालाई त्यो पार नगराँदसम्म थप्ति धेरै उत्साही नहुन सुफाएका पनि छन् । केही समयअगाडिको टेलिफोन संवादमा आफूले मेनुकालाई भनेको कुरा सुनाउँदै उज्ज्वल भन्छन्- तँ सधैँ ११ औँ नम्बरमा पुगेर माथि जान पाउँदिनस । मेनुका तैँले त्यो ११ औँ नम्बर पार लगाउनुपर्छ ।

पहिलो उज्ज्वल उज्ज्वलले ११ नम्बरलाई च्यानल गेटको संज्ञा दिएका छन् । रियालिटी शोमा मेनुकाले भाग लिएको यो पहिलो पटक होइन । चार वर्षअघि उनी भारतमै हुने अर्को रियालिटी शो सारेगमपमा पनि पुगेकी थिइन् । त्यसको अडिसनमा पनि उनले लिएरज कलाकारहरूबाट वाहवाही चट्टुलेकी थिइन् ।

अहिले इण्डियन आइडलमा जस्तै हरेकजसो एपिसोडमा मेनुकाले उच्च स्कोर सहित स्ट्यान्डिङ ओभेसन पाउँथिन् । तर, टप ११को प्रतिस्पर्धावटै उनी बाहिरिइन् । त्यसअघि नेपाल आइडलबाट आफ्नो परिचय बनाएकी मेनुका त्यहाँ पनि मतदानका आधारमा हुने निर्णयमा ११औँ स्थानमै सीमित बनिन् । उज्ज्वलका अनुसार एसएलसीपछि काठमाण्डूको श्रृजना कलेज अफ फाइन आर्ट्स पढ्दै गरेकी मेनुकाको पढाइ पनि ११ औँ कक्षामा अडिक्एको थियो । तर, मेनुकाले कुनै एउटा कार्यक्रममा अन्तर्वार्ता दिँदै भनेकी छन्- आत्तिने र मात्तिने कुरा मेरो शब्दकोशमा छैन ।

एक्पछि अर्को अवसर

उनले प्रत्येकपटक गीत गाउँदा आफ्नो गायन र स्वरका कारण प्रशंसा मात्रै पाइरहेकी छैनन् । नयाँ नयाँ अवसर पनि पाएका छन् । इण्डियन आइडलको पछिल्लो कार्यक्रममा उनले सलार चलचित्रमा पाश्र्व गायनका लागि प्रस्ताव पाएकोबारे चर्चा भएको थियो ।

रवि बसररले सङ्गीत संयोजन गरेको सुरज ही छाउँ बनेक बोलको उक्त गीत अहिले यूट्यूबमा सार्वजनिक भइसकेको छ । सार्वजनिक भएको दोस्रो दिन नै उक्त गीत अहिलेसम्म करिव ३० लाख पटक सुनिसकिएको छ । केजीएफ चलचित्रका निर्देशक प्रशान्त नीलले बनाउन लागेको चलचित्रमा बहुचर्चित बाहुबली चलचित्रका अभिनेता प्रभासको मुख्य भूमिका रहेको बताइएको छ । मेनुकाले आफूले पाएको उक्त प्रस्ताव कति ठूलो हो भन्ने कुरा सामाजिक सञ्जालमा लेखेको स्टेटसवाटै थाहा पाउन सकिन्छ । उनले आइतवार फेसबुकमा लेखेकी छन्- म आज निकै उत्साहित छु । किनकी मैले फिल्ममा गीत गाउने अवसर पाएकी छु। यो मेरो टर्निङ प्वाइन्ट हो । जहाँ मैले पहिलो प्लेब्याक गीत गाएकी छु। मेरो तर्फबाट निकै राम्रोसँग गाउने छु।

त्यसअघिको एउटा कार्यक्रममा निर्माता तथा अभिनेता जन्मदास मजैथियाले आफूले लामो समयदेखि लभ एट फर्स्ट साउन्ड अर्थात् पहिलो आवाजमै प्रेम भन्ने चलचित्र बनाउन चाहेको र त्यसमा मेनुकाले गीत गाउने र अभिनयका लागि

प्रतिवेदन अनुसार संस्थाको जम्मा शेयरपुंजी दुई करोड ६१ लाख ८५ हजार रुपैयाँ, कूल निक्षेप नौ करोड ४४ लाख ८६ हजार एक सय ५० रुपैयाँ, ऋण लगानी १४ करोड २९ लाख ९५ हजार ५० रुपैयाँ ४५ पैसा रहेको छ ।

त्यसैगरी संस्थाको गतआर्थिक वर्ष ०७९/०८०को जम्मा कूल कारोवार एक अर्ब ४२ करोड ३३ लाख ७३ हजार चार सय ८३ रुपैयाँ भएको थियो भने आम्दानी ३ करोड ८ लाख ८२ हजार ६ सय तीन रुपैयाँ ३० पैसा, जम्मा खर्च ३ करोड २ लाख ६७ हजार ६ सय २८ रुपैयाँ र जम्मा नाफा ६ लाख १४ हजार नौ सय ७५ रुपैयाँ रहेको छ ।

संस्थाको सभाहलमा संस्था सञ्चालक समितिका अध्यक्ष हिमालयप्रसाद कन्दइवाको अध्यक्षतामा आयोजित उक्त सभाको प्रमुख अतिथि भापा जिल्ला वचत संघका वरिष्ठ उपाध्यक्ष तथा सहारा नेपाल साकोसका लेखासुपरीवेक्षण समिति सदस्य उपेन्द्र ओलीले उद्घाटन गरेका थिए ।

एउटा भूमिका पाउने घोषणा गरे । अहिले इन्डियन आइडलमा विभिन्न ठाउँमा गीत गाउन प्रस्ताव र प्रशंसा पाइरहेकी मेनुकाले १६वर्षकै उमेरमा काठमाडौँ आएर सङ्गीत प्रतियोगिताको खोजी गर्दै हिँड्थिन् ।

त्यसैगरी खोजी गर्दै जाँदा भाग लिएको रेडियो नेपालको आधुनिक गीत सङ्गीत प्रतियोगितामा मेनुका प्रथम भइन् । त्यसपछि लहडौलहडौमा आफ्नै नेपाल आइडलमा सभभागी हुन गएको बताउने मेनुकाले त्यहाँ ११औँ स्थानमा सीमित बनेपनि थप सपना देख्न छोडिनन् ।

उनले त्यसपछि नै हो भारतको अर्को सङ्गीत सम्बन्धी रियालीटी शो सारेगमपमा भाग लिएको । त्यहाँ पनि उत्कृष्ट १० मा नपरे पनि उनले इण्डियन आइडलमा कोशिस गर्ने धुन छोडिनन् । पछिल्ला वर्षहरूमा साईंबाबा मान्ने उनले इण्डियन आइडल पुग्ने आफ्नो लक्ष्य पूरा गरेकी छन् ।

अहिले उत्कृष्ट १२मा पुगेकी मेनुकाको प्रतिस्पर्धा जारी छ । तर, त्यहाँ उनले पाएको प्रशंसा सुनेर उनका सङ्गीतका गुरु अनिल फागो शब्दमा व्यक्त गर्नु नसकिने खुसी आफूले महसुस गरेको बताउँछन् ।

उनी जन्मजात एउटा प्रतिभा लिएर आएकी थिइन् । हामीले त पालिस लगाइदिने काम मात्रै गरेका हौँ- फागो भन्छन् । मुम्बईमा मेनुका सुरेश वाङ्करको सङ्गीत विद्यालयमा सङ्गीत सिक्दै छिन् । विभिन्न भजनहरू गाउँदै विभिन्न ठाउँमा पुग्ने र जनसम्पर्क विस्तार गर्ने मेनुका गायन वा कामको सिलसिलामा जहाँ पुगे पनि आफ्नो दैनिक गर्ने रियाज कहिल्यै नछोड्ने उज्ज्वल बताउँछन् । कहिलेकाहीं त अल्छी लाग्छ नि । तर मेनुका त जहाँसुकै गएको होस् आफूले गर्ने अभ्यास छोडिदैन- उज्ज्वलले भने ।

अडिसनबाटै निर्णायक प्रभावित

मेनुका विगतदेखि नै थुप्रै कार्यक्रमहरूमा भजन गाउन जाने गर्थिन् । सङ्गीतमा सानैदेखि यस्तो सङ्घ्यसहित लागेकी मेनुका चमकधमक विना नै मञ्चमा उभिन्छिन् । उनी जुनसुकै मञ्चमा उभिँदा सरलता नै उनको गहना बन्ने गरेको छ । इन्डियन आइडलको कुनै एउटा एपिसोडमा मेनुकाले गीत गाइसकेपछि निर्णायक विशाल ददलानीले भने- आजकाल मञ्चमा उपस्थित हुने जो कोही प्रस्तुति दिन्छन् । तर, मेनुका मञ्चमा जाँदा त्यो सबै छोडेर जानिन्छन्, भगवानको मन्दिरमा जाँदा जुता खोलेर गएजस्तै ।

गीत गाउँदा पनि मेनुका सुरमा ध्यान दिन्छिन् र त्यसलाई पक्रिएर तन्मयताका साथ गाउँछिन् । अन्य गायकले जस्तो मञ्चमा गाउँदा उनको अनुहारको भावभङ्गिभामा खासै परिवर्तन देखिँदैन ।

अनुराधा पौडवालले मेनुकाको गायकी सुनिसकेपछि उनको सुर समाल्ने कलाको तारिफ गरिन् । तिमीमाथि बाबा (साइबाबा)को यति धेरै आशिर्वाद छ । तिमीले जीवनमा जे देख्नुपर्ने हो त्यो हेर्नका लागि तिमीलाई भगवानले सही नजर दिएका छन्। त्यो भनेको सुर हो- जन्मजात दृष्टिविहीन रहेकी मेनुकाको गायनबारे प्रतिक्रिया दिँदै पौडवालले यसो भनिरहँदा मञ्चका निर्णायकहरू पनि सहमत भएजस्तो देखिन्छ । तिमी सुरमा कहीं चुकेकी छैनौ । तिमीले गाउँदा हरेक सुरले दिल छोएर गएका छन्। असाध्यै राम्रो- पौडवालले थपिन् ।

मेनुकाको खुट्टा छोएर आशिर्वाद

मेनुका पछिल्लो समय साईंबाबा भक्त बनेकी छन् साजन चलचित्रका लागि अनुराधा पौडवालले गाएको ‘जिए तो जिए रूकैसे विन आपके’ गीत गाइसकेपछि उनैले मेनुकालाई यसो भनिरहँदा दर्शकदीर्घाबाट ‘वान्स मोर, वान्स मोर’ भन्ने माग गुञ्जिरहेको थियो ।

कतिपय दर्शक भने उक्त गीत नसर्कैदासम्म रोएको देखा सकिन्छ । दर्शक र निर्णायकमात्रै होइन गीत सुनेपछि

मेनुकाले तमसा चलचित्रको अगर तुम साथ हो बोलको गीत गाएपछि उक्त कार्यक्रममा आएका अभिनेता रणवीर कपुरले उक्त गीत रकैट गरेर बजाइएको जस्तो लागेको बताएका थिए । त्यति भनेर मञ्चमै पुगेका रणवीरले मेनुकालाई सङ्गीतकी देवी भन्दै उनको खुट्टामा छोएर आशिर्वाद लिए र आफूलाई एकदमै मनपर्ने भन्दै आफ्नो चशमा मेनुकालाई उपहार दिए ।

भारतीय रियालिटी शोमा निर्णायकले प्रतियोगीहरूले गाएको गीत सुनेपछि वाहवाही गर्नु वा उनीहरूका पीडादायी कथा सनेर भक्कानिएको दृश्य नौलो होइन । कतिपयले दर्शकका लागि कार्यक्रम रोचक बनाउन कृत्रिमता देखाइने गरेको पनि बताउँछन् ।

यस्तो खालको कुनै पनि कार्यक्रममा टेलिभजन रेटिङ प्वाइन्ट अर्थात् टिआरपीका लागि उनीहरू कार्यक्रमलाई नाटकीय बनाउने र कार्यक्रममा बोलिने भाषादेखि अभिनयसम्म सबै र्स्कटेड हुने गर्छ भन्ने विषय पनि चर्चामा आइरहेको । वास्तविक कुरा जे भए पनि नेपालबाट इन्डियन आइडलको मञ्चमा पुगेकी मेनुकाले आफ्नो व्यक्तितगत जीवनबारे त्यतिधेरै बताएकी छैनन् ।

उनले प्रशंसा पाइरहेकी छन् र नयाँ नयाँ प्रस्ताव तथा

त्यस्तै कार्यक्रममा संस्थामा विशेष योगदान पुऱ्याउने वजार प्रतिनिधि कञ्चन पाण्डे र भीम कुमारी चेम्जोङ्ग, राजगढ सेवाकेन्द्र प्रमुख कञ्चन श्रेष्ठ, आइटी विभाग प्रमुख किरणदीप चेम्जोङ्ग सम्मानित भएका थिए । उनीहरूलाई प्रशंसा पत्र, नागदसहित दोसला ओढाई सम्मानित गरिएको थियो । स्वागत संस्थाका उपाध्यक्ष विष्णुप्रसाद योइहाडले गरेको कार्यक्रमको सञ्चालन सचिव मणिराज ढंगालले गरेका थिए । कार्यक्रममा कर्णाली साकोसका अध्यक्ष टसवहादुर श्रेष्ठ, जिल्ला सहकारी संघ भापाका सदस्य तथा सुगम कृषि साकोसका ढुण्डीराज गुरागाँइलगायतले शुभकामना मन्तव्य राखेका थिए ।

अवसर पनि पाइरहेकी छन् । मेनुकाले गीत गाएका प्राय सबै कार्यक्रमपछि निर्णायक वा अतिथिले प्रशंसा गरेका यस्ता कैयौँ भिडियोहरू सामाजिक सञ्जालमा एकपछि अर्को भाइरल बन्दै आएका छन् ।

इन्डियन आइडलमा प्रतियोगी भइरहेकै बेला आफूले कुरा गर्न नमिल्नेबारे पटक-पटक गरेको सम्पर्कमा मेनुकाले बताएकी छन् । नेपाली गायिका भारतको इन्डियन आइडलमा कसरी हुन सकिन्छ भन्ने सबालहरू पनि देखा परेका छन् ।

सवालबीच उनको गायकी थप बलियो बन्दै गएको कार्यक्रममा अतिथि र निर्णायकले जनाएका प्रतिक्रियाबाट देखिएको छ । निर्णायकको हस्तमा मात्रै निर्णय भर नपर्ने यस्तो प्रतिस्पर्धामा जनताबाट पाउने मतका आधारमा मेनुकाको यात्रा कहाँसम्म पुग्नेछ भन्ने अहिले नै अनुमान लगाउन सकिँदैन ।

उत्कृष्ट १२मा पुगेकी मेनुकाका लागि उज्ज्वलले भनेको ११ नम्बरको च्यानल गेटको परीक्षा नजिकिएको छ । तर आत्तिने र मात्तिने शब्द आफ्नो शब्दकोषमै नभएको बताउने मेनुकाका लागि इण्डियन आइडल एउटा ठूलो मञ्च बनेको छ ।

इन्डियन आइडलमा भाग लिन जाने कुरा मेनुका उज्ज्वललाई उनकै शब्दमा फ्पान्टासाइज गरेर सुनाउँथिन् । इन्डियन आइडलमा गयो भने यस्तो हुन्छ हेर केटा भनेर उसले सुनाउथी उज्ज्वलले मेनुकाको शब्द सापटी दिँदै भने- अन्तिम पटक रियालिटी सोमा भाग लिने कोसिस गर्छु तर ज्यान दिएर छिन् ।

उनले आफ्नो सबल र दुर्बल सबै पक्ष जानेका मिल्ने साथीसँग व्यक्त गरेका शब्दले नै अनुमान गर्न सकिन्छ चाहे इन्डियन आइडलमा ११ रुऔँ नम्बरको ‘च्यानल गेट’ पार गर्नुन् वा नगर्नुन् तर आफ्नो सङ्गीतको यात्रामा थप रङ्ग भई जानेछिन् । आफ्नो प्रेरणाको सबैभन्दा ठूलो स्रोत सङ्गीत मान्ने मेनुका आफ्नो जीवनमा सङ्गीतको उडानलाई अझै फराकिलो र परिष्कृत बनाउँदै लैजानेछिन् । (वी

पूर्वाञ्चल

सम्पादकीय

प्रकृति संरक्षणमा नेपाली सेना

प्रकृति तथा जैविक विविधताको संरक्षण विश्वका लागि चुनौतीको विषय भएको छ । प्राकृतिक स्रोतको दोहन, वातावरणीय प्रदूषण, जनसंख्या वृद्धि र भौतिक तथा प्रविधिको बढ्दो प्रयोगले विश्वको वातावरण क्षयोन्मुख भइरहेका बेला हामीकहाँ नेपाली सेना भने प्रकृति एवम् वातावरणको संरक्षणमा सक्रिय रहेको छ । राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा संरक्षित क्षेत्रको सुरक्षाको जिम्मेवारी पाएको नेपाली सेनाका आठ वटा गण, सात वटा गुल्म र एउटा शिक्षालय मार्फत आठ हजारभन्दा बढी सेना परिचालित छन् । नेपाली सेनालाई संरक्षित क्षेत्रका सम्पूर्ण प्राकृतिक स्रोत, वनस्पति, वन्यजन्तु तथा जैविक विविधताको संरक्षण गर्ने जिम्मेवारी प्राप्त छ ।

जनसंख्या वृद्धिको चाप हाम्रा वनजंगलमा पर्न थालेको छ । आम्दानीका लागि मानिस वन विनाश गर्न लागेको छ । जसका कारण हाम्रो वन क्षेत्र खुम्चिँदै छ, वन्यजन्तुको वासस्थान लोप हुँदै गएको छ । जसका कारण मानिस र वन्यजन्तुबीचको द्वन्द्व निरन्तर बढिरहेको छ । न्यून आर्थिक अवस्थाका कारण वन्यजन्तुको चोरी शिकारी लगायतका अवैध गतिविधि पनि बढ्दैछन् । यी र यस्ता परिस्थितिका बीच वनजंगल, वन्यजन्तु र वातावरणको संरक्षण हाम्रो देशको सन्दर्भमा चुनौतीपूर्ण रहेको छ । त्यस्तोमा भैपरी आउने प्राकृतिक एवम् दैवी विपत्तिमा र पूर्वाधार निर्माणमा समेत नेपाली सेनाले प्राप्त जिम्मेवारीलाई कुशलतापूर्वक निर्वाह गरिरहेको छ ।

आफ्नो कार्य क्षेत्रमा फलफूल रोपणको बृहत अभियान सञ्चालन गरेका श्री नम्बर २१ बाहिनी अड्डा तोपगोष्ठी भापाका तत्कालीन बाहिनीपति सहायक रथी आशुबहादुर तामाङ उदाहरणीय बनेका छन् । हाल पूर्वी पतनापति इटहरीका उपरथी तामाङले प्रारम्भ गरेको अभियान अहिले पनि निरन्तर जारी छ । वर्तमान बाहिनीपति धनबहादुर थापाले पनि तामाङको बिरुवा रोपणको अभियानलाई निरन्तरता दिँदै अहिले सत्र हजारभन्दा बढी बिरुवा हुकाइरहेका छन् । रोपिएका बिरुवालाई पानी, मलदेखि संरक्षणसम्मको कार्यमा अहोरात्र खटिएका बाहिनीपति थापाको कार्यकालमा उक्त बाहिनी देशकै नमूना ब्यारेक बनिएको छ । अभियान अन्तर्गत चौतीस प्रकारभन्दा बढी जातका फलफूलका बिरुवा रोपिएको ब्यारेक क्षेत्रले प्रकृति र वातावरणीय क्षेत्रमा महत्त्वपूर्ण योगदान दिने अपेक्षा गर्न सकिन्छ । विद्यार्थीका लागि समेत सचेतना प्रदान गर्दै आएको गुल्म र गुल्मपतिको अभियान सबै जिम्मेवार निकायले अनुकरण गर्नु आजको आवश्यकता हो । चोरी शिकारी तथा काठ तस्करीलाई नियन्त्रण गर्न, वन-जंगलको संरक्षण तथा प्रवर्द्धन गर्न, प्रकृति र वातावरणसँग मानिसको अन्त्योभ्याश्रित सम्बन्धलाई व्यापक गर्न सहयोग गर्न सक्थो भने अभियान विश्वकै लागि उदाहरणीय समेत बन्नेछ ।

बालकृष्ण सिलवाल शर्मा

नेपालमा अधिकांश साना तथा मझौला उद्योग व्यक्ति वा परिवारले एकल ढङ्गले सञ्चालन गर्दै आइरहेका छन् । यहाँका साना तथा मझौला उद्योग विभिन्न कालखण्डमा अत्याधिक अवस्थाबाट गुज्रिँदै आएका छन् । दश वर्ष लामो सशस्त्र सङ्घर्ष, राजनीतिक उथलपुथल र यसले उब्जाएका चुनौती, भूकम्पले उत्पादन तथा व्यापारमा पारेका प्रभाव, नेपाल-भारत बोर्डरमा हुने ब्लकड साथसाथै कोभिड-१९को कारणले पारेको प्रभावले गर्दा नेपालका साना तथा मझौला उद्योग अत्याधिक अवस्थाबाट गुज्रिँदै आएका छन् । उनीहरूले घाटा व्यहोर्नुपर्ने एवम् दिइएको ऋण निर्धारित समयमा तिर्न नसक्ने अवस्था उत्पन्न भएको छ । नेपाल सरकारले विभिन्न समयमा सहूलियत कर्जा पनि दिँदै आएको छ, तर सम्बन्धित व्यक्तिले नपाएका गुनासा पनि आएका छन् ।

सहूलियतपूर्ण कर्जा पाउन सहज छैन । आफूँसँग धितो छैन भने बैंकले सजिलै पत्याउँदैन । सहूलियतपूर्ण कर्जा पाउनुपर्ने मानिससम्म सूचना पुगे/नपुगेको वित्तीय संस्थाहरूका लागि त्यति महत्त्वको कुरा नबन सक्छ । तर, सम्बन्धित व्यक्तिका लागि त्यो अति महत्त्वपूर्ण विषय हो । कस्तोखालको कर्जा कहाँबाट कुन ब्याजदरमा लिने सकिन्छ भने दूरदराजका मान्छेमा नहुनु स्वाभाविकै हो । बैंकहरूले पनि उनीहरूका लागि सही सूचना समयमा प्रदान गर्न नसक्नुलाई ठूलो समस्याका रूपमा लिइन्छ । विशेष गरेर बैंकहरू सहरी क्षेत्रमा हुने र अति विपन्न तथा ती मानिस जसले सहूलियतपूर्ण कर्जा लिनुपर्नेछ, ती मानिसको बसाइ दूरदराजका गाउँतिर हुने भएकाले उनीहरूले समयमा सूचना नपाउने र ऋण नपाउने अवस्था छ । बैंकहरूले आफूँलाई पायक पर्ने चिन्तानेका र जहाँबाट सहज ढङ्गले ऋण असुली हुन सक्छ र त्यसमा पनि आफ्ना पुराना ऋणीलाई बढी सहूलियतपूर्ण कर्जा सहयोग गर्ने अभ्यास पाइएको छ । ऋण लिन जुन आवेदन प्रक्रिया छन्, तिनीहरू पनि लामो र भ्रष्टाचारले भरिएको पाइएका छन् । ब्याजदर पनि बैंक नै पिच्छे फरक हुनु राम्रो पक्ष होइन । नयाँ स्थापना भएका साना तथा मझौला उद्यमीलाई ऋण पाउनका निमित्त अथवा सहूलियतपूर्ण कर्जा पाउन धेरै कठिनाई छन् ।

जनकपुरमा सैलुन चलाएर बस्ने विजयकुमार ठाकुर भन्नुहुन्छ- 'विदेश गएर पैसो कमाउन त्यति सजिलो छैन । त्यसकारण यहाँ केही गर्नु भनेर बैंकसँग ऋण माग्दा कुनै पनि बैंकले पत्याएनन् । यसका लागि मैले राष्ट्र बैंकको ढोका समेत ढक्कडव्याउनु पर्यो । अन्ततः वाणिज्य बैंकबाट दुई लाख रुपैयाँ ऋण लिएर व्यवसाय शुरू गरें तर व्यवसाय बढाउन फेरि ऋण लिन नपाउँदा त्यतिकै असजिलो परिरहेको छ ।'- उहाँ भन्नुहुन्छ- 'कपाल काट्ने हाम्रो पुस्तैनी पैसा हो । हाम्रा महिलाले पनि ब्युटिलिपर चलाए त हुने हो नि तर के गर्ने पैसा छैन । पुस्तैनी पैसाका नाइ समुदायका महिलालाई सिरप र केही ऋण दिने हो भने उनीहरूले ठूलो आम्दानी गर्न सक्थे होला, तर कसले पत्याउने यस्ता मानिसका लागि ?'

ऋण लिन जति कठिनाई छ, त्योभन्दा बढी हाल नेपाली समाजमा ऋण तिर्न नसकेका घटना प्रशस्त छन् । ऋण मिनाहाका माग पनि जबजस्त ढङ्गले उठिरहेको अवस्था छ । कुन चाहिँ ऋण मिनाहा गर्ने ?

अर्थात् कसले कसलाई प्रदान गरेको ऋण मिनाहा गर्ने र किन गर्ने ? जस्तो कि उद्योगधन्दा सञ्चालन गर्न लिएको ऋण, शिक्षाका लागि लिएको ऋण अथवा विजयेश सञ्चालनमा घाटा पुर्तिका लागि लिएको ऋण या कस्तो ऋण मिनाहा गर्नुपर्ने ? वित्तीय संस्था अन्तर्गतमा पनि कुन वित्तीय संस्था अन्तर्गतका ऋण मिनाहा गर्नुपर्छ ? कर्मसंयत बैंकहरूले प्रदान गरेको ऋण अथवा कोअपरेटिभहरूले प्रदान गरेको ? यो एउटा महत्त्वपूर्ण प्रश्न हो र यसको निदान पनि त्यति सजिलो छैन ।

बालकुमारी सुर्खेतकी एक जना प्रतिनिधिपूर्वक पात्र हुनुहुन्छ, जसको पारिवारिक दबाबका कारण १३ वर्षको उमेरमा नै विवाह भयो । विवाहपश्चात् उहाँको जीवन सुखी रहेन । श्रीमान् ज्यादै रक्सी पिउने कुलतमा फसेका व्यक्ति रहेछन् । श्रीमान् कुवेत गएर केही कमाएर पठाउँछन् कि भनेर जसोतसो ऋणपान गरी उनले श्रीमान्लाई कुवेत पठाइन् । तर, श्रीमानबाट कुनै सहयोग हुन सकेन । पठाउँदा लागेको ऋण समेत उहाँले आफूँ तिर्नुपर्ने अवस्था बन्यो ।

माइतीको सहयोगमा उहाँले केही गर्न सकिन्छ कि भन्ने अवस्था थिएन । तैपनि माइतीको जसोतसो सानो सहयोगले उहाँले १० कट्टा जग्गा लिजमा लिनुभयो । सो जग्गामा सानो खेतीपाती साथै केही काम गर्ने निर्णय

छोरीको ज्यान बाँच्यो । उहाँलाई बैंकले असुलीका लागि ताकेता गर्न छोडेको छैन । तर, कसरी ऋण तिर्ने, कहाँबाट ल्याएर ऋण तिर्ने भन्ने कुनै उपाय फुकेको पनि छैन । यतिखेर उहाँलाई एकातिर बैंकको ऋण तिर्नुपर्नेछ भने अर्कोतिर बिरामी बच्चा, ससुरा र आफ्नो जीवन धान्नका निमित्त के गर्ने भन्ने चिन्ताले सताइरहेको छ । उहाँसँग बैंकको ऋण तिर्नलाई अहिले कुनै पनि विकल्प छैन । के यी महिलालाई ऋण मिनाहा गर्न आवश्यक छ ?

अर्को एउटा कारणात्मक कथा हो- बाँकेकी बीना देवीको । श्रीमान् अति भ्रष्टालु र रक्सी पिएर श्रीमतीलाई सधैं यातना दिने खालका थिए । तै पनि केही गर्नुपर्छ भनेर उहाँले श्रीमानको साथ लागेर विनाशितो कृषि ऋण लिनुभयो । त्यसपछि उहाँहरू सँगै बस्न नसक्ने अवस्था भयो र श्रीमानसँग डिभोर्स भयो । उहाँले लिएको ऋण परिवारमा श्रीमानले खर्च गरे, तर डिभोर्स भइसकेपछि हाल सो ऋण उहाँको टाउकोमा छ । अब उहाँसँग कुनै त्यस्तो विकल्प छैन, जसले गर्दा सो ऋण सहजैसँग तिर्न सकियोस् । अब के गर्ने भनेर उहाँले आफन्तसँग पनि हारगुहार गर्न छाड्नुभएको छैन । कसैले यो नै विकल्प हुन सक्छ भनेर उहाँलाई कुनै त्यस्तो कुरा सुभाउन पनि सकेका छैनन् । बैंकको ताकेता बढिरहेको

तिर्न प्रयोग गर्ने/गराउने गरेको पाइएको छ । यसले गर्दा लिइएको ऋण उद्देश्य अनुसार प्रयोग हुन नसक्ने र जसले गर्दा सम्बन्धित व्यक्तिले ऋण तिर्न कठिन हुँदै गएको छ ।

सहूलियतपूर्ण कर्जा कर्मसंयत बैंकहरूका लागि कठिन काम हो । स्थानीय निकायसँग सहकार्य र रूप रप्यारिटीमा ऋण प्रवाह गर्ने हो भने ऋणको सही सदुपयोग र समयमा ऋण भुक्तानीका कुनै पनि समस्या रहने छैनन् । केही नगरपालिकाले यी अभ्यासलाई पनि अगाडि बढाएका छन् । भीमदत्त नगरपालिका, कञ्चनपुरले नेपाल बैंक लिमिटेडसँग सम्झौता गरेको छ । यसमा नेपाल बैंक लिमिटेडले पाँच प्रतिशत र सम्बन्धित नगरपालिकाले सात प्रतिशत गरेर अति विपन्न कृषकलाई स्वनिर्भर र जीविकोपार्जनका निमित्त सहयोग गर्दै आइरहेका छन् ।

यसका लागि स्थानीय तहले एउटा गाइडलाइन बनाएको छ । भीमदत्त नगरपालिकाको यो राम्रो अभ्यास वास्तवमा धेरै स्थानीय निकायले सिक्न र यसलाई कार्यान्वयनमा ल्याउन आवश्यक ठान्न सक्छन् । नगरपालिकाले आफ्नो गाइडलाइन जारी गरेको छ । यसमा कस्ता परिवारलाई लिइने भनेर पारदर्शी ढङ्गले सूचना आह्वान गर्ने र के कस्ता प्रावधान ती सम्बन्धित

गर्नुभयो । यसका लागि उहाँले कृषि विकास बैंकबाट सात लाख रुपैयाँ ऋण लिनुभयो । जसमा दुई लाख रुपैयाँको बाखापालनका लागि गोठ बनाइयो । बाँकी पाँच लाख बैंकबाट श्रीमतीलाई ललाइफकाई श्रीमानले आफूँ फुत्काएर फरार भए । त्यसपछि उहाँ कहाँ जानुभयो पत्तो भएन । अब घरमा भएका ८५ वर्षका ससुरा र सानी छोरीको पालनपोषण र हेरचाहको जिम्मा बालकुमारीलाई आइलाग्यो ।

यहाँनेर उहाँलाई बैंकको इन्स्टलेमेन्ट तिर्ने ठूलो चुनौती रह्यो । केही गाई बाखा त साथमा छन् । तर, तिनीहरूलाई स्याहारसुधार र पालनपोषण गर्न उनीसँग अन्य रकम पनि छैन । तिनीहरूलाई दानाको जोहो गर्न पनि उहाँलाई गाह्रो भयो । अब उहाँसँग भएका बाखा माइत पुर्‍याएर केही सहयोग पाइन्छ कि भन्ने हिसाबले ती बाखा पनि माइतै पुर्‍याउनुभयो । बैंकको ऋण तिर्ने अब उहाँसँग कुनै विकल्प छैन । उहाँसँग सानो एउटा घडेरी भाइ र आफ्नो नाममा संयुक्त रूपमा छ । भाइ जेलमा रहेकाले त्यो घडेरी पनि बेच्न सक्ने अवस्था छैन । बनाइएको गोठ र आफ्नो सानो भुम्रो पनि चैते हुँदै उडाएर लियो । भाग्यवश वृद्ध ससुरा र सानी

छ, तर उहाँसँग ऋण तिर्ने कुनै विकल्प छैन । के यी महिलालाई पनि ऋण मिनाहा गर्न आवश्यक छ ?

यी त भए सानातिना ऋण लिने ऋणीका कुरा । ठूला-ठूला ऋण लिएर बहुपालन, कुखुरापालन, गाई-भैसीपालन गर्ने कृषकको पनि त्यस्तै दर्दनाक कथा छन् । सुँगुर पालनका लागि समयमा बजार नपाएर सुँगुरलाई चारो खुवाउँदै अन्ध ऋण बढ्दै जाने र समयमा ऋण तिर्न नसकिने अवस्था छ । समयमा बजार नपाउँदा कुखुरा बेच्न पनि समस्या छ । कहिलेकाहीँ ठूलो संख्यामा कुखुरा एकै पटक मर्ने र यसले गर्दा ठूलो घाटा लाग्ने अवस्था उत्पन्न भयो । कृषि ऋण लिने ऋणी ठूलो विपद्मा परेको देखिन्छ । अन्य कृषिजन्य उद्यमीका पनि धेरै यस्तै-यस्तै कथा छन् ।

बैंक लगायत सबै वित्तीय संस्था घाटाको व्यापार गर्न चाहँदैनन् । बिना धितो ऋण दिनु उनीहरूलाई त्यति सहज छैन । राम्रो ढङ्गले व्यवसाय नचल्दा र विभिन्न सामाजिक कारणले गर्दा उनीहरूले समयमा इन्स्टलेमेन्ट तिर्न नसक्नु एउटा महत्त्वपूर्ण चुनौती हुँदै आएको छ । यसलाई ध्यानमा राख्दै केही बैंकले आफ्ना नियमित ऋणीलाई नै ऋण प्रदान गर्ने र सो ऋण पुरानो ऋण

परिवार वा व्यक्तिको हनुपर्छ भनेर सूचनामा स्पष्ट खुलाउने गरेको पाइन्छ । विशेष गरेर उनीहरूको अनुभव, क्षमता, जनश्रमदान गर्ने व्यक्तिको अवस्था र उनीहरूले प्रयोग गर्ने नयाँ नयाँ प्रविधि कसरी प्रयोग गर्छन्, ती कुरा प्रस्ट रूपमा खुलेको अवस्थामा नगरपालिकाले ती सम्बन्धित परिवार वा व्यक्तिलाई यो ऋण उपलब्ध गराउँदै आएको छ ।

यसरी उपलब्ध गराइएको ऋणले उनीहरूको जीवनस्तरमा परिवर्तन आउने कुरा त छँदैछ साथसाथै बैंकको कर्जा तथा बैंकले प्रदान गर्ने सहूलियतपूर्ण कर्जा पनि समयमै तिर्न अवस्था बन्दै गएको छ । साना तथा मझौला उद्यमीमा वित्तीय साक्षरताको उत्तिकै आवश्यकता हुन्छ । स्थानीय निकायलाई पनि वित्तीय साक्षरता अभियानमा सहभागी गराउन आवश्यक छ । साना तथा मझौला उद्यमीका समस्या हुन सक्छन् । जस्तो: कर्मचारीका क्षमताको कमी, समयमा अडिटेड गराउन नसक्नु, खातापाता र हरिसमा चुस्त दुस्त राख्न नसक्नु आदि धेरै समस्या हुन सक्छन् । जुन समस्या न्यूनीकरणका लागि वित्तीय संध-स्थाले उनीहरूलाई सहयोग पुर्‍याउन आवश्यक हुन सक्छ । गोप

आज विवाह पञ्चमी

प्रत्येक वर्ष मार्गशीर्ष शुक्ल पञ्चमीका दिन मनाइने विवाह पञ्चमी पर्व आज श्रीरामचन्द्र र सीताको पूजा आराधनासहित प्रतीकात्मक रूपमा विवाह गरी दिएर देशभर मनाइँदैछ । त्रेता युगमा आज अर्थात् मार्गशीर्ष शुक्ल पञ्चमीका दिन सीता र रामको विवाह भएको सम्झनामा आज देशभर राम-सीताको पूजा आराधना गरी यो पर्व मनाउन लागिएको हो । मिथिलाको प्राचीन राजधानी जनकपुरधाममा भगवान् सीता र रामको विवाह महोत्सव आज विधिपूर्वक हुँदैछ । गोस्वामी तुलसीदासले रामायणमा वर्णन गर्नुभए अनुसार जनकनन्दनी सीताको विवाह भएको दिनलाई सम्झेर मिथिलावासीले यस पर्वलाई विशेष महोत्सवका रूपमा मनाउने गरेका छन् । जनकपुर क्षेत्रमा विवाह पञ्चमीलाई लक्षित गरेर मदिरा निषेध गरिएको छ । त्रेतायुगमा मिथिलाका राजा जनकले आफ्नी छोरी

सीताको स्वयम्बरका लागि राखिएको शिव धनुषलाई अयोध्याका राजा दशरथका जेठा छोरा रामले तीन टुक्रा पार्नुभयो । शिव धनुषलाई भेटेपछि मार्गशीर्ष शुक्ल पञ्चमीका दिन राम र सीताको भव्य समारोहबीच विवाह सम्पन्न भएको थियो । रामायण अनुसार जनकपुरधामको रङ्गभूमिमा आयोजना गरिएको स्वयम्बरमा ५६ कोटी देवी-देवताको उपस्थिति रहेको विश्वास गरिन्छ ।

सीतालाई छोरी-बहिनीका रूपमा मान्ने मिथिलावासी महोत्सवमा देवी-देवताको सहभागिता स-शरीर नभए पनि अदृश्यरूपमा हुने विश्वासले हर्षोल्लासका साथ प्रति छाया जन्तीको आगमनदेखि विवाहसम्ममा सहभागी हुन्छन् । महोत्सव मनाउने क्रममा मिथिलाको संस्कृति अनुसार मटकोर, तिलकोत्सव, स्वयम्बर र विवाह संस्कार सम्पन्न हुन्छ । पौराणिक मान्यता अनुरूप राम मन्दिरबाट

बाजागाजा, भाँकीसहित भगवान रामको प्रतिमालाई विशेषरूपमा निर्मित डोला सिंहासनमा राखी रङ्गभूमिमा पुर्‍याइन्छ ।

त्यस्तै जानकी मन्दिरबाट सीतालाई विशेष सुसज्जित डोलामा राखी रङ्गभूमिमा लानिन्छ । रङ्गभूमिमा स्वयम्बरवीथि, परीक्षणको वैवाहिक विधि सम्पन्न भएपछि सीता-रामलाई जानकी मन्दिरमा ल्याइन्छ । त्यसपछि मिथिला संस्कृति अनुसार विवाह सम्पन्न हुन्छ । यस अवसरमा निस्किएको भगवानको डोला शोभायात्रामा राज्यका विभिन्न स्थान लगायत सीमावर्ती भारतीय क्षेत्रका श्रद्धालु भक्तजन समेत सहभागी हुने गर्छन् ।

रङ्गभूमि मैदानमा वर र वधु पक्षबीच हुने गरेको हाँसो, ठट्टा तथा गाउँ-गाउँबाट आउने गरेको सीतारामको प्रतीकात्मक भाँकी र लाँचो संख्यामा समिमलित भक्तजनको उत्साहले वास्तविक विवाहको रमितालाई उल्लेख गरेको हुन्छ । पहिले तिरहुतियागाछीमा

मनाइने यो महोत्सव दुई दशक अघिदेखि रङ्गभूमिमा विशेष कार्यक्रमसहित मनाउने गरिएको छ । श्रद्धालु भक्तजन विहान सवेरैदेखि पवित्र सरोवर र नदीमा स्नान गरी पूजाअर्चना गर्ने गर्छन् ।

यस अवसरमा भजनकीर्तन, रामलीला, भाँकी र प्रवचनको पनि आयोजना हुँदै आएको छ । देवताको मानवीयकरणको भावनासँग सम्बद्ध विवाह महोत्सवमा सरिक भएपछि मनोवाञ्छित फल र मोक्ष प्राप्त हुने जनविश्वास छ । उक्त महोत्सव पहिले एक महिनासम्म भव्यरूपमा मनाउने गरिएकामा हाल पाँच दिनसम्म मनाइन्छ । त्यसैगरी देशभरका राम सीता मन्दिरमा पनि विशेष पूजाआराधना र महोत्सव गरी विवाह पञ्चमी पर्व मनाइँदैछ ।

आज विवाह गर्न साइत नचाहिने सामाजिक मान्यता समेत छ । भगवान् श्रीरामचन्द्रको जन्मभूमि चितवनको माडी नगरपालिकासहित अयोध्यापुरी भएको सार्वजनिक चर्चापछि पुरातत्व विभागले यस क्षेत्रका विज्ञसहित सहभागी गराएर अध्ययन गरिरहेको जनाइएको छ । अध्ययन प्रतिवेदन प्राप्त भएपछि उत्खनन लगायत काम अघि बढाइने भएको छ ।

प्याब्सनको गायन तथा नृत्य प्रतियोगिता सम्पन्न

अर्जुनधारा, मंसिर ३०। निजी तथा आवासीय विद्यालय संगठन(प्याब्सन) भन्नापाको आयोजना र प्याब्सन अर्जुनधाराको सञ्चालनमा आयोजित नगरस्तरीय गायन तथा नृत्य प्रतियोगिता सम्पन्न भएको छ।

दुई दिनसम्म सञ्चालन भएको उक्त प्रतियोगिता अन्तर्गत प्राविक्तर्फ आधुनिक, आधारभूततर्फ राष्ट्रिय र मावितर्फ सांस्कृतिक विधामा सामूहिक नृत्य तथा १२ वर्ष मुनि, १२ वर्ष माथि र कक्षा-११ देखि कक्षा १२ सम्मको गायन प्रतियोगिता भएको प्याब्सन अर्जुनधाराका उपाध्यक्ष कुमार रायले जानकारी दिए।

प्राविक्तर्फको सामूहिक नृत्यमा हिमाली एजुकेशन फाउण्डेशन प्रथम, एम्स एकाडेमी र प्रगति इन्डियन बोर्डिङ स्कूल द्वितीय तथा वीलीयन्ट पिपुल्स सेकेण्डरी स्कूल तृतीय भएका छन्। त्यसैगरी आधारभूततर्फको सामूहिक नृत्यमा कालिका शिशु सदन र रुपरत्न मेमोरियल इन्डियन बोर्डिङ स्कूल प्रथम, देवी पाथीभरा इन्डियन स्कूल द्वितीय र एम्स एकाडेमी

तृतीय भएका छन्।

त्यस्तै मावितर्फको सामूहिक नृत्यमा प्रगति इन्डियन बोर्डिङ स्कूल प्रथम, रुपरत्न इन्डियन बोर्डिङ स्कूल द्वितीय तथा एम्स एकाडेमी र स्वस्तिका शिशु सदन इन्डियन सेकेण्डरी बोर्डिङ स्कूल तृतीय भएका छन्।

त्यसैगरी १२ वर्ष मुनिको गायनतर्फ नवनिता एकाडेमी र सूर्यज्योति इन्डियन बोर्डिङ सेकेण्डरी स्कूल प्रथम, गोर्खा मिडियम इन्डियन स्कूल द्वितीय र न्यू होप इन्डियन सेकेण्डरी बोर्डिङ स्कूल तृतीय

भएका छन्। त्यसैगरी १२ वर्ष माथिको गायनतर्फ प्रगति इन्डियन बोर्डिङ स्कूल प्रथम, न्यू होप इन्डियन सेकेण्डरी बोर्डिङ स्कूल द्वितीय र रुपरत्न मेमोरियल बोर्डिङ स्कूल तृतीय भएका छन्।

यता कक्षा-११ देखि कक्षा-१२ सम्मको गायन प्रतियोगितामा भने रुपरत्न मेमोरियल बोर्डिङ स्कूल प्रथम भएका छन्। प्याब्सनका अध्यक्ष रुद्र शिवालेको अध्यक्षतामा आयोजित कार्यक्रममा प्रथम, द्वितीय र तृतीय हुने विद्यालयका विद्यार्थीहरूलाई ट्रफी, मेडल र प्रमाणपत्र प्रदान गरिएको थियो।

भान्सामा पनि भारतकै भर !

□ लक्ष्मी उप्रेती

काँकरभिट्टा, मंसिर ३०। पछिल्लो समय नेपालमा परनिर्भरता बढ्दै गएको छ। खेतीयोग्य जमिन बाँफो राखेर शहर केन्द्रीत हुँदा भान्सामा पनि भारतकै भर पर्नुपर्ने स्थिति सिर्जना भएको छ।

चालू आर्थिक वर्षको पहिलो चार महिनामा काँकरभिट्टाका भएर ३७ करोड ६९ लाख ९८ हजार रुपैयाँ बराबरका तरकारी नेपाल भित्रिएसँगै भान्सामा पनि भारतकै भर पर्नु परेको पुष्टि भएको छ। गत आर्थिक वर्षको सोही अवधिमा ५० करोड ६४ लाख पाँच हजार रुपैयाँका तरकारी आयात भएका थिए। कृषिमा सरकारी अनुदान लक्षित कृषकहरूसँग पुग्ने गरेका कारण पनि उत्पादन तथा व्यवसायिक तरकारी खेती बढे पनि अझै लाखौं रुपैयाँको तरकारी भारतबाट आयात गर्नुपर्ने स्थिति सिर्जना भएको छ।

नेपाललाई कृषि प्रधान देश भनिए पनि भान्सका अधिकांश सामग्रीमा भारत तथा अन्य मुलुकको भर पर्नु पर्ने स्थिति परनिर्भरता बढाएको छ। पूर्वी काँकरभिट्टाकाबाट भारत तथा तेश्रो मुलुकबाट नेपाल भित्रिने सामग्रीको आयात बढेको छ। कृषि क्षेत्रमा सरकारले अनुदान दिएर प्रोत्साहन गरे पनि कृषि क्षेत्रमा युवाको आकर्षण बढ्न नसक्दा परनिर्भरता बढ्दै गएको छ।

नेपालमा उत्पादित तरकारीजन्य वस्तुभन्दा भारतबाट सस्तोमा भित्रिने हुँदा नेपालीमा परनिर्भरता बढ्दै गएको हो। परनिर्भरता बढेसँगै भान्सामा पनि भारतकै भर पर्नु परेको हो। काँकरभिट्टा नाका भएर नेपाल भित्रिने मुख्य १० वटा मालवस्तु मध्ये छ वटा मालवस्तुको अयात घटे पनि बाँकी चार वटाको आयातमा वृद्धि भएको सरकारी तथ्यांक छ।

गत आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को पहिलो चार महिनाको अवधिको तुलनामा चालू आर्थिक २०८०/०८१ को सोही अवधिमा आयात बढेको मेची भन्सार कार्यालय काँकरभिट्टाले जनाएको छ। मेची भन्सार कार्यालय काँकरभिट्टाका सूचना अधिकारी एवम् भन्सार अधिकृत गणपति कँडेलका अनुसार मुख्य १० वस्तुहरू मध्ये चार वटाको आयातमा वृद्धि भएको छ। गत आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को पहिलो चार महिनामा यो नाका भएर ३५ करोड ८३ लाख ५९ हजार रुपैयाँ बराबरका मालवस्तु आयात भएको सूचना अधिकारी एवम् भन्सार अधिकृत कँडेलले जानकारी दिए।

चालू आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को सोही अवधिमा ३७ करोड ४६ लाख ४५ हजार रुपैयाँ बराबरका मालवस्तु आयात भएको छ। गत

आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को पहिलो चार महिनाको अवधिको तुलनामा चालू आर्थिक २०८०/०८१ को सोही अवधिमा एक करोड ६२ लाख ८६ हजार रुपैयाँ बराबरको मालवस्तुको आयात बढेको सरकारी अभिलेखमा प्रष्ट छ।

गत आर्थिक वर्षको पहिलो चार महिनामा मुख्य १० मालवस्तु मध्ये पेट्रोलियम पदार्थ डिजल, पेट्रोल एण्टिएफ, मट्टीलेत, जूट तथा जूटबाट बनेका सामान, पेट्रोलियम पदार्थ एलपी ग्यास, कपडा भाग ५१ देखि ६२ सम्म, प्लाष्टिकका कच्चापदार्थ (पोलिथिन दाना अल्किड रेजिन पिभिर्सि कम्पाउन्ड) र तरकारीहरूको आयात घटेको छ। दलहन, खनिज उत्पादनहरू जिप्सम, मेसिनरी सामान र पार्टपुर्जाहरू तथा फलफूलहरूको आयातमा वृद्धि भएको सूचना अधिकारी कँडेलले जानकारी दिए। राजश्व असुलीको मुख्य स्रोत पेट्रोलियम पदार्थ डिजल, पेट्रोल एण्टिएफ, मट्टीलेतको आयातमा १५ प्रतिशतले कमी आएको छ। चालू आर्थिक वर्षको साउनदेखि कात्तिक महिनासम्म काँकरभिट्टा नाका भएर पाँच अर्ब ५२ करोड ८० लाख ७२ हजार रुपैयाँको यी मालवस्तु आयात भएकोमा गत आर्थिक वर्षको सोही अवधिमा छ अर्ब ४९ करोड ३९ लाख २६ हजार रुपैयाँको आयात भएको थियो। जुन रकम ९६ करोड ५८ लाख ५४ हजार रुपैयाँ कमी हो।

त्यसैगरी जूट तथा जूटबाट बनेका सामानको आयातमा १८ प्रतिशतले कमी आउँदा दलहनको आयात भने ३२ प्रतिशतले बढेको छ। एक अर्ब २४ करोड २१ लाख ३६ हजार रुपैयाँ मूल्य बराबरका जूट तथा जूटबाट बनेका सामान चालू आर्थिक वर्षको पहिलो चार महिनामा आयात हुँदा गत आवको सोही अवधिमा एक अर्ब ५२ करोड ४० लाख २३ हजार रुपैयाँका सामान आयात भएको थियो। उता फलफूलहरूका आयात पाँच प्रतिशतले बृद्धि भएको छ।

मेसिनरी सामान र पार्टपुर्जाहरूको आयात सबैभन्दा बढी ३१ प्रतिशतले बढेको छ। यसले नेपाल यी सामग्रीमा अझै आत्मनिर्भर नभएर परनिर्भर बन्नु परेको प्रष्ट हुने यसका जानकारहरू बताउँछन्। गत आर्थिक वर्षको पहिलो चार महिनाको अवधिमा भन्दा चालू आर्थिक वर्षको सोही अवधिमा काँकरभिट्टा नाकाबाट आयात हुने यस्ता सामग्री रकमको आधारमा आठ करोड १८ लाख २६ हजार रुपैयाँले बढेको छ।

२६ करोड ४५ लाख १६ हजार रुपैयाँ बराबरका मेसिनरी सामान र पार्टपुर्जाहरू गत आर्थिक वर्षको चार महिनामा आयात भएका थिए। चालू आर्थिक वर्षको सोही अवधिमा ३४ करोड ६३ लाख ४२ हजार रुपैयाँ बराबरका त्यस्ता मालवस्तु नेपाल भित्रिएका छन्। नेपालमा ठूला-ठूला मेसिनरी पार्टपुर्जा उत्पादन गर्ने उद्योगहरू कमी हुनु, भएका त्यस्ता कलकारखाना क्रमशः बन्द हुँदै गएका कारण यस्ता सामग्रीमा नेपाल परनिर्भर बन्नु परेको उद्योगी रामकाजी खत्रीको भनाइ छ।

खनिज उत्पादनहरू जिप्समको आयात सात प्रतिशतले बृद्धि हुँदा कपडा भाग ५१ देखि ६२ सम्मको आयात ११ प्रतिशतले घटेको सरकारी तथ्यांक छ। पेट्रोलियम पदार्थ एलपी ग्यासको आयात १७ प्रतिशत तथा प्लाष्टिकका कच्चापदार्थ (पोलिथिन दाना अल्किड रेजिन पिभिर्सि कम्पाउन्ड)को आयात तीन प्रतिशतले घटेको छ। गत आर्थिक वर्षको चार महिनामा पूर्वीनाका भएर ८८ करोड ४६ लाख एक हजार रुपैयाँको पेट्रोलियम पदार्थ एलपी ग्यास आयात भएको थियो भने चालू आर्थिक वर्षको सोही अवधिमा ७३ करोड १५ लाख १० हजार रुपैयाँको मात्र आयात भएको भन्सारको अभिलेख उल्लेख छ।

अभिभावकको स्वास्थ्य जाँच गराउँदै दशरथ मावि

चारआली, मंसिर ३०। मेचीनगर स्वास्थ्य शाखाको प्राविधिक सहयोगमा चारआलीमा रहेको शहीद दशरथ चन्द माविले महिलाहरूको पाठेघरको मुखको क्यान्सर परीक्षण निःशुल्क रुपमा गराएको छ।

विद्यालयले आफ्ना अभिभावकहरूका लागि यस्तो परीक्षण गराएको हो। २० वर्षमाथि ६० वर्षसम्मका एक सय ५० जनामध्ये शुक्रवार पहिलो दिन ७६ जना आमाहरूको भीआइए परीक्षण भएको छ। जसमध्ये करिब २५ प्रतिशतको संख्यामा इन्फेक्टेड देखिएको छ। औसतमा यो संख्याको सूचक भयावह रहेको चिकित्सकहरूले बताएका छन्। स्वास्थ्य शिविरको सहजीकरण शेक अमिना खानुन, इन्ड्रि गिरी, कमलादेवी कार्पे र शोभा अधिकारीले गरेका थिए।

विद्यालयका प्रधानाध्यापक लेखनाथ पौडेलले अभिभावकको स्वास्थ्यमा ध्यान दिँदै निःशुल्क स्वास्थ्य शिविरको आयोजना गरेको बताए। शिविरमा नाम टिपाएका अभिभावकहरूको आज आइतबार परीक्षण हुने विद्यालयका शिक्षक प्रतिनिधि टेकेन्द्र ढकालले जानकारी दिए।

१६ किलो गाँजासहित दुई जना पक्राउ

उदयपुर, मंसिर ३०। उदयपुरगढी गाउँपालिका-७ हाडे बासवाट अश्वेध लागुशोध गाँजा करिब १६ किलो तीन सय ३० ग्रामसहित दुई जनालाई

बितामोड, मंसिर ३०। पत्रकार तथा लेखक तीर्थ सिग्देलद्वारा लिखित 'बितामोड : उदभव र विकास' पुस्तकको परिचर्चा कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ। कार्यक्रमका परिचर्चाकार बरिष्ठ साहित्यकार पुष्पप्रसाद खरेलले लेखकको व्यक्तित्व र कृतित्वबारे प्रकाश परेका थिए। पुस्तकको समीक्षा गर्दै उनले लेखकको ठूलो प्रयासले सिर्जित उक्त पुस्तक बितामोडको खोज अनुसन्धान गरेर तयार पारिएको एउटा अद्वितीय तथा ऐतिहासिक कृति भएकाले सबैका लागि उपयोगी र संग्रहणीय भएको बताए।

बरिष्ठ अधिवक्ता तथा साहित्यकार लीला उदासीले बितामोडको विगतदेखि वर्तमानसम्मको सबै विषय समेटिएको उक्त पुस्तक सबैका लागि पठनीय भएको बताउँदै बितामोडका विद्यालयमा अध्ययन अध्यापनका लागि सरकार तथा सरोकारवालाको चासो राख्नुपर्ने उल्लेख गरे। बितामोडका संयोजक समेत रहेका लेखक सिग्देलले लेखक र पाठकबीच पुलको काम गर्ने उद्देश्यका साथ हालै स्थापित संस्थाले आफ्नै पुस्तकबाट कार्य

शुरु गरेको र बृहत् योजनाका साथ निरन्तर अधि बढ्ने बताए। बितामोडद्वारा आयोजित कार्यक्रम संस्थाका संयोजक तीर्थ सिग्देलको अध्यक्षतामा भएको थियो। पाठन कार्यक्रमको विकास र लेखन क्षेत्रको प्रवर्द्धन गर्ने उद्देश्यले गठित संस्थाको पहिलो औपचारिक कार्यक्रम रहेको उक्त समारोहमा संस्थाको परिचय समेत गराइएको थियो।

लेखक संघ फापाका अध्यक्ष कुमार भट्टराई, साहित्य, कला, संस्कृति प्रतिष्ठानका अध्यक्ष भगवती ढुंगेल लगायतले शुभकामना मन्त्रय राखेको कार्यक्रममा क्षितिज साहित्य प्रतिष्ठान फापाका अध्यक्ष तुलसी भट्टराई, बरिष्ठ साहित्यकार हरिनारायण भट्टराई, साहित्यकार कृष्ण सुवेदी निराकार, दुर्गाप्रसाद सिग्देल, रत्नबहादुर वस्नेत, टीका चापागाईं, शिव रेग्मी, टेकनाथ शर्मा वाग्ले लगायतको आतिथ्य रहेको थियो। संस्थाका सहसंयोजक केशवप्रसाद मैनालीले औचित्यमाथि प्रकाशसहित स्वागत गरेको कार्यक्रमको सञ्चालन तिलक गजमेरले गरेका थिए।

बिमालेख हरायो

इलामबाट बितामोड आउने क्रममा यही मिति २०८०/०५/२९ गते मेरो निम्न व्यहोराको एल.आई.सी इन्स्योरेन्स कम्पनीको पोलेसी हराएको हुँदा भेटनु हुने महानुभावले नजिकको प्रहरी कार्यालय वा तलको ठेगानमा सम्पर्क गरिदिनुहुन अनुरोध गर्दछु।

नामः तुलसीप्रसाद भट्टराई
ठेगानाः इलाम-५, (बरबोटे)
हालः बितामोड-५, फापा
पोलेसी नं.:- २००२०११७
कम्पनी नामः एल.आई.सी.इन्स्योरेन्स
सम्पर्कः ९८५२६७४१४४

साम्रा सेफ्टी ट्याङ्की तथा ढल सरसफाई

फापासै ब्याकुम सिस्टमको ठूलो ट्याङ्कीमा सफाई गरिने छ।

बिशाल हरिजन
९८२४९९०४६२, ९७४५२६००२५
९८१४९९३७१२, ९८४२६७७७५५

नोट: आधुनिक प्रविधिबाट सञ्चालित फापाकै सबैभन्दा ठूलो सेफ्टी ट्याङ्की अनुभवी व्यक्तिबाट ट्याङ्केट झक भएमा सर्भिसको व्यवस्था छ।

इ-साइकल र स्कुटी
व्याट्रीबाट चल्ने स्कुटी र साइकल

100 KM Mileg- Rs. 10

विशेष छुट्टामा विशेष छुट्टामा
Rs. 65,000/- Rs. 1,50,000/-

जिरेक तराजू & ई-साइकल फसल पुरानो भद्रपुर रोड, बितामोड
9817949745, 9802742456

सेफ्टी ट्याङ्की सफा गर्नु परेमा हामीलाई सम्पर्क गर्नुहोला।

फापा सेफ्टी ट्याङ्की तथा ढल सफाई

बितामोड सम्पर्कः राजकुमार श्रेष्ठ ९८२२६६६००५, ९८०६०१०४१०, ९८२२६६६६६२, ०२३-५४९००५

सम्पर्कः देवी रिटोला ९८२४९९१५८, ९८२४९९०९५, ९८२४९९२२३०

फापासै सबैभन्दा ठूलो ब्याकुम सिस्टमको ट्याङ्कीबाट सफाई गरिन्छ।

ताप्लेजुड-पाथीभरा सफल यात्रा

बितामोडबाट फिदिम, ताप्लेजुड हुँदै पाथीभरा मन्दिरसम्म साथै थेचम्बू, मेमेडुसम्मको सफल यात्राका लागि हामीलाई सम्पर्क गर्नुहोस्।

ताप्लेजुड पाथीभरा काउन्टर
मो. ९८०२२५०४७२, ९८०१३६४०९३

उच्च गुणस्तर सुलभ मूल्य सयपत्री बालुवा प्रशोधन उद्योग

यहाँ आधुनिक प्रविधिद्वारा प्रशोधित बालुवा, गिट्टी आदि निर्माणजन्य सामग्री सुपथ मूल्यमा पाइनुका साथै तुरुन्त डेलिभरी समेत गरिन्छ।

सम्पर्कः ९८०४९५४४००, ९८६६२४२४६६
अर्जुनधारा नगरपालिका-४ फापा

हाडजोर्नी तथा नसाका समस्याहरूको सफल उपचार

पूर्वाञ्चलकै पहिलो तथा एकमात्र फरक चिकित्साको उपचार स्पर्क पूर्वाञ्चल अस्पताल बितामोड फापा हाडजोर्नी तथा नसाका विरामीहरूको सफल उपचार।

जाँच तथा उपचार हुने समस्याहरू - गर्धन, ढाड, कमर दुख्ने, डिस्क प्रोल्याप्, नसा ब्यापिएको, हड्डी खिडिएको - बाघ रोग, युरिक एसिड बढेको, आर्थराइटिस, जोर्नी दुख्ने, जोर्नी जाम भएको - शरीर झमझमाउने, पोल्टो, लाटो हुने, कान्से, - प्यारालाइसीस तथा हिड्न गाह्रो हुने शरीरको एक वा दुवै भाग नचल्ने, मुछ बाङ्गिएको विरामीलाई भर्ना गरी विशेष उपचार गरिन्छ। - प्यारालाइसीस भएका तथा हिड्न नसक्ने विरामीका लागि अस्पतालमा भर्ना गरी विशेष उपचार गरिन्छ।

स्पर्क पूर्वाञ्चल अस्पताल, कनकाई रोड
नेपाल टेलिकम पूर्व बितामोड, फापा (फोन) : ०२३-५४०१२३, ९८०३१५४६९९

मेघ (वु. वे. वो. लो. लि. लु. ले. लो. अ) - धार्मिक तीर्थयात्रा हुनेछ, यो समयमा साथीभाइको पूर्ण सहयोग पाइने छ, पराक्रममा वृद्धि हुनेछ, शत्रुमाथि विजय प्राप्तिको योग छ।

बृष (इ. उ. ए. ओ. वा. बि. बु. बे. वो) - मनमा खटपटी पैदा हुने समय रहेको छ, कार्यसिद्धीमा बाधा अड्चन आउने छ, घाटाको सामना गर्नुपर्ला, स्वास्थ्यमा विचार पुऱ्याउनुहोला।

मिथुन (का. कि. कु. घ. छ. के. को. हा) - आजको दिन त्यति अनुकूल रहेको छैन, अनावश्यक यात्रा तथा खर्च हुन सक्छ, स्वास्थ्यको विशेष ध्यान दिनुहोला।

ज्यो. पं. खेमप्रसाद पौडेल फोन सम्पर्क ९८५१५४६९९

कर्कट (हि. हु. हे. हो. डा. डि. डु. डे. डो) - आजको दिन अत्यन्तै बलवान छ, तपाईंको मान-सम्मानमा वृद्धि हुनेछ, व्यापार-व्यावसायमा सन्तोषजनक नतिजा प्राप्त हुनेछ।

सिंह (मा. मि. मु. मे. मो. टा. टि. टु. टे) - स्वास्थ्यमा ध्यान दिनुहोला, सहयोगीहरूले साथ दिनेछन्, लामो समयदेखि रोकिएर रहेका काम सुचारु हुनेछ, राम्रो जमघटका साथ मिष्टान्न भोजनको योग रहेको छ।

कन्या (टो. प. पि. पु. ष. ष. ठ. पे. पो) - सन्तान पक्षबाट सुखद खबर सुनिने छ, नचिताएको ठाउँमा यात्रा हुन सक्नेछ, तपाईंको प्रेम सम्बन्ध कसिलो बनेर जानेछ।

तुला (र. रि. रु. रे. रो. ता. ति. तु. ते) - बोल्दा विचार पुऱ्याउनुहोला, तपाईंलाई नयाँ बश्र प्राप्तिको योग छ, पराक्रममा वृद्धि होला, आफन्तजनको सहयोग प्राप्त होला।

बृश्चिक (तो. ना. नि. नु. ने. नो. या. यि. यु) - वृद्धिको उपयोगले विद्या तथा धन अर्जन गर्ने समय रहेको छ, आफ्नो विचारले प्रेरणादायी प्रभावित बनाउन सकिनेछ, शुभ खबर सुन्न पाइने छ।

धनु (ये. यो. म. मि. मु. घ. फा. ट. मे) - समय त्यति अनुकूल देखिएन, बोल्दा विचार पुऱ्याउनु पर्छ, खानपातमा ध्यान दिनुहोला। विचार पुऱ्याएर मात्र खर्च गर्नुहोला खर्चिलो योग रहेको छ।

मकर (मो. ज. जि. खि. खु. खे. खो. गा. गि) - बोलिको प्रभावले आयआर्जनमा पछि परिएला, रोल्दा विचार पुऱ्याउनुहोला, प्रियजनसँग भेट हुने समय रहेको छ, भैपरि आउने खर्चले चिन्ता बढाउन सक्छ।

कुम्भ (गु. गे. गो. सा. सि. सु. से. सो. दा) - आज क्रोधलाई नियन्त्रणमा राख्नुहोला, बोलिको प्रभावले बन्ने लागेको काम पनि विग्रन सक्छ, इष्टमित्रले साथ दिनेछन्।

मीन (दि. दु. थ. म. ज. दे. दो. च. चि) - रचनात्मक काम शुरु गर्ने समय आएको छ, पहिले गरिएको कामको हौसलाको थप ऊर्जा मिल्नेछ, स्वास्थ्यले राम्रो साथ दिने समय रहेको छ।